

naš tednik

LETO XXIX — STEVILKA 16 21. aprila 1977 Cena 4.— šil. (4 din)
Poština plačana v gotovini P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

UVODNIK

L. Wagner: nervoza ob spoznanjih

Je protislovenski profil Wagnerjevih čevljev res že spet obrabljen ali pa mora ta profil biti v rjavem koroškem blatu ob vsakem času izredno oster in globok, da človek ne spodrsne?

Profiliral se je Leopold Wagner pravzaprav že v zadostni meri, da bi si pridobil zaupanje radikalnih nemškonačionalnih volilcev na Koroškem. Naj omenimo le najbolj značilne primere:

- Dejal je, da je pristen Korošec, ker ne razume nobene besede slovensko;
- bahal se je, da je bil odličen Hitlerjunge;
- zatrjeval je, da bodo na Koroškem izpolnili državno pogodbo le v tej meri, katero more prisoditi koroškemu prebivalstvu;
- imenoval je zastopnike osrednjih organizacij ekstremistično izvenparlamentarno opozicijo (APO);
- končno pa je skušal spraviti koroške Slovence v zvezo z atentatom na Steinacherjev spomenik.

Ponosna bilanca. Wagner je obdržal 20 mandatov, naslednje volitve so še daleč. Zakaj potem zadnji ofenzivni izpadi, pri katerih pogrešamo vsako mero in vsak občutek za proporcije koroškega problema, da o razgledanosti ne govorimo?

Wagner se sooča z vedno bolj vidnim neuspehom svoje manjšinske politike. Očitno on, zastopnik najmočnejšega in najbolj organiziranega strankarskega aparata ne more razumeti, da trajni napadi njegove stranke na posamezne voditelje slovenske manjšine na Koroškem niso mogli ustrahovati pripadnike slovenske narodne skupnosti in jih odvrtiti od tistih manjšinskih voditeljev, ki so bili tarča kampanj socialističnega partijskega glasila. Napadi so namreč dosegli obratni učinek: koroški Slovence so še bolj združili svoje vrste in dokazali napadenim osebam zaupanje in solidarnost. Ne pomaga noben Wagnerjev dvom ali zastopniki osrednjih organizacij res zastopajo težnje slovenskega prebivalstva: osebe, ki jih skuša s publicističnim viharjem svojega strankinega glasila podreti, so med slovenskim prebivalstvom bolj zakoreninjene kakor vsak nemški dob.

Ob tem spoznanju in o vedno večjih razsežnostih svoje blamaže tako pri ugotavljanju kakor tudi pri inštalaciji manjšinskih sosvetov postaja tudi mogočni Wagner živčen. Kategorije, v katerih misli, očitno ne predvidevajo možnosti, da bi se kdo tudi vztrajno upiral močnejšemu. Ker mu ni uspelo, da bi zbral količjak uporabljive in reprezentativne sosvetnike, domneva, da pač koroški Slovence zatirajo tiste, ki menda hočejo v ta nadse koristni sosvet. S katerimi sredstvi naj bi predstavniki NSKS in ZSO to storili, ne pove. Bilo bi namreč nelogično, kakor je nelogičen in smešen argument, da menda niti dva odstotka močna manjšina zatira večino. Če bi trezno premislil, bi moral Wagner vedeti, da koroški Slovence od svojih osrednjih organizacij ne dobijo rdečih ali črnih strankarskih

knjižic, ki odpirajo mnoga zaprta vrata, poravnajo mnogo neizravnanih poti in oblažijo številne varne in dobro dotirane stolčke in sploh posest take knjižice daje zadovoljiv občutek varnosti. Ne, vsega tega koroški Slovenci nimamo in vodstvo svojim pripadnikom tega tudi ne more nuditi. Niti ne varnih delovnih mest v bližini domačij, na katerih bi lahko brez strahu in krivega gledanja govorili v svojem materinem jeziku. Da se tudi v bodoče na tem ne bo kaj spremenilo, je prav tako očitno skrb deželnega glavarja Wagnerja. Kajti v svojem zadnjem nedeljskem govoru (sic!) je dejal, da se hočeta na Koroškem naseliti dve tovarni smuči: Fischer in slovenski Elan. Glede tovarne Elan je bilo slišati že prvi „ampak“: kajti njega še niso vprašali. Vse kaže, da se bodo množili pomisleki: bo Elan res doletela podobna usoda kakor svojčas Gorenje v Pliberku? Za blagor domačega prebivalstva tako postopanje ni: kajti če bi bilo Gorenje v Pliberku, ne bi bilo največjega deleža brezposelnih v tem kraju. Slovenci naj bodo torej še vnaprej odvisni od neslovenskih delodajalcev.

In kaj naj bi študirala mednarodna komisija? Kdo bo določil njeno sestavo, če ne zvezna in deželna vlada? Ali parlament? Izbira kontrolorja „lastnega zaupanja“, ki naj bi sodil o lastnih pregreških, je v pravi demokraciji neznosna. Kakor tudi ljudje, katerim se porajajo take misli. In še nekaj:

Tudi zgradba Wagnerjeve izjave je dokaj zanimiva: Potem, ko si je privoščil nad 100 časopisnih vrstic dolg napad na koroške Slovence in pri tem ni bil ravno izbirčen s svojim besednjakom, je v zadnjih desetih vrstah dejal, da bi bilo čas, da bi v izbiri besed začeli z določeno samokontrolo. Wagner tega 110 vrst dolgo ni storil. Zakaj tudi? Quod licet lovi, non licet bovi. — Kar je dovoljeno nemu, še dolgo ni dovoljeno drugemu. Boljši profil malo drugače. Glej zgoraj. sf

Proces Güttler - NT se je začel

Proces Waraschovega ovaduha Güttlerja proti Našemu tedniku se je v torek pričel. V sodni dvorani je bilo precej novinarjev in prav toliko policistov, celo z brezžičnimi oddajniki ter dve heimatdienstovki. Za tiste novinarje, ki so si včeraj pričakovali senzacija, posebno za Stritzla, je bil termin razočaranje, kajti priče morejo nastopiti šele naslednjič, ko bodo pozvane. Tozadevni dokazni predlog je stavil odvetnik dr. Matevž Grilc. Za okus Kleine Zeitung pa je bilo navzoče premalo publike. Ta informacijski deficit je moral škofijski mali format takoj popraviti in napisal točen datum in čas naslednje obravnave in tudi številko sodne dvorane. „Gemma Proze s schau!“ Kakor v srednjem veku.

Novi generalni konzul SFRJ obiskal NSKS

V ponedeljek je obiskal sedež Narodnega sveta koroških Slovencev novi generalni konzul SFRJ Jugoslavije v Celovcu, Milan Šamec, v spremstvu konzula Zupančiča. Pozdravil ga je predsednik NSKS dr. Matevž Grilc, ki je dejal, da Šamec pozna koroške probleme, saj je že enkrat bil službeno došel v Celovec. Koroški Slovenci se nahajajo v aktivni fazi in se pripravljajo na dolgoročno borbo. Pri tem je važna tudi gospodarska neodvisnost manjšine, kajti delovni prostori bodo bistven faktor. Gospodarsko sodelovanje naj bi zaradi tega bilo tudi v oporo manjšini, ki je v formalni demokraciji na slabšem. Ob koncu je omenil prizadevanja koroških Slovencev za internacionalizacijo.

Generalni konzul Šamec je dejal, da danes manjšine za Jugoslavijo niso le multi-, ampak tudi bilateralno vprašanje. „Edina razumna rešitev je sporazum z manjšino,“

je pribil. „Če se to načelo prizna, je možen tudi bilateralen pristop do rešitve.“

Novemu generalnemu konzulu želimo prijetno bivanje na Koroškem.

Bomba eksplodirala pri Gospe Sveti: politični položaj zaostren

Pri Gospe Sveti je v sredo, ob 2.48 uri eksplodirala ob železniški progi bomba ter poškodovala spodnji del električnega nadzemnega voda (Oberleitung). Spodnji del električnega droga je iz betona, zgornji iz železa. Zaradi eksplozije je električna žica visela dol in s tem onemogočila nadaljnji promet. Štiri minute pred eksplozijo je peljal mimo še tovorni vlak. Prometni šef na gosposvetem kolodvoru je zaznal eksplozijo ter opozoril strojevodjo vlaka, ki je pol ure pozneje moral mimo, naj pazi. Promet je bil nato prekinjen do 7.10 ure, mednarodne brzovlake pa so preusmerili na progo Beljak—Trg—Št. Vid.

Eksplozija sama se je zgodila v bližini Račje vasi (Ratzendorf), se-

- Septembra 1973 je razletel novoodkriti partizanski spomenik na Robežu; to je tudi edini primer, da so storilce našli, ker so se pijani bahali, kaj bodo storili. Kazni so bile nizke.
- Novembra 1973 je v rokah storilcev eksplodirala bomba, namenjena sedežu Zveze slovenskih organizacij; kljub poškodbam storilcev le-teh policija ni znala izslediti.
- Junija 1974 je — nekaj dni pred zborovanjem Heimatdiensta v Dobrli vasi — eksplodirala bomba na balkonu Haus der Heimat; akoravno je bilo dosti dokazov, da so imeli storilci dostop do hiše, tudi storilcev te provokacije niso izsledili.
- 10. novembra 1974 je eksploziv

- 9. marca 1977 je bil v Svetni vasi cilj atentata železniški most na progi Celovec—Področica.
- 20. marca pa atentat na železniški drog pri Gospe Sveti.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, dr. Matevž Grilc, je izjavil, da je NSKS vedno zastopal politiko mirnega sožitja obeh narodov na Koroškem in odklanjal silo. Mirno sožitje pa je možno le, če živita oba naroda v polni enakopravnosti. Ne le, da koroški Slovenci v preteklosti te enakopravnosti kljub jasnim zakonskim določilom niso uživali, je zakonodajalec z zadnjimi protimanjšinskimi zakoni to neenakopravnost še povečal in jo tudi zajamčil v zakonu.

Dr. Grilc je opozoril tudi na dejstvo, da skušajo vse te atentate podtakniti koroškim Slovcem. To prizadevanje se da opaziti najpogosteje od atentata na Steinacherjev spomenik junija lani. Tedaj si je deželni glavar Leopold Wagner dovolil izjavo posebne vrste: namignil je na izjavo Zveze slovenskih organizacij, ki je bila podana nekaj dni poprej in je v njej rečeno, da se bo ZSO trudila v bodoče za bolj demonstrativno politiko. Brez vsakega dokaza pa je Wagner potem dejal, da domneva, da je atentat na Steinacherjev spomenik že del te demonstrativne politike. Od tega časa naprej je vedno zopet slišati, da so bili bombni atentati demonstrativnega značaja. Dr. Grilc je najostreje zavrnil taka sumničenja.

Hotel Obir: politične obljube in izpolnitev

Slovenskemu hotelu „Obir“ v Železni Kapli so občinski očetje svojčas obljubili gradbeno zemljišče in 500.000 šilingov, če zgradijo tudi primerno dvorano. Kajti kapelska posojilnica je bila svojčas edini, ki je sledil razglasu občine z zgornjo ponudbo, ker bi se s tem pomagalo tudi turizmu v tem tujskoprometnem slepiču. Sedaj, ko gre za izpolnitev te obljube, — hotel je dograjen —, pa se pojavljajo težave. Na zadnji občinski seji so sklenili občinski odborniki, da bodo zaenkrat odobrili 60.000 šilingov. ÖVP je sprva ostro protestirala proti temu, da bi zaenkrat vsaj del obljube izpolnili. Skrbi, da bi bile občinske blagajne prazne, ÖVP ne more navajati, kajti v isti sapi so sklenili tudi 50.000 šilingov za tenis-igrišče na območju drugega hotela, ki se zdaj gradi v Železni Kapli.

Polkovnik inž. Massak raziskuje sledove gosposvetkega bombnega atentata, ki jih ni preveč. Morda pa bo policija prišla dalje, če bo pogledala v koledar? 20. april je firerjev rojstni dan, ki ga še danes ponekod v Avstriji slavijo.

verno od tako imenovanega Zwirnerwalda, 200 m od glavne ceste Celovec—Št. Vid. Kakor je dejala policija in varnostni direktor dr. Adolf Pichler, je atentat očitno demonstrativnega značaja in atentator oziroma atentatorji ni(so) hotel(i), da bi bile poškodovane tudi osebe. Podobno so domnevali tudi o zadnjih atentatih. Storičev tudi v tem primeru niso našli.

V naslednjem kratka kronologija atentatov na Koroškem s politično motivacijo v zadnjih letih. Vsega skupaj jih je bilo deset:

- 16. oktobra 1972 je bil poškodovan električni drog pri Skocijanu.

opustošil takratni sedež Heimatdiensta na Benediktinskem trgu v Celovcu.

- Junija 1976 je razletel na drobne kosce novoodkriti Steinacherjev spomenik v Velikovcu. Partizanski spomenik v tem kraju je bil razstreljen že leta 1953.
- 31. oktobra 1976 — 14 dni pred ugotavljanjem manjšine — je bil cilj atentata partizanski spomenik na Komlju.
- Sledi vrsta atentatov na Železniške proge:
- 11. novembra, tri dni pred ugotavljanjem, so v Grabštanju razstrelili tir na železniški progi Celovec—Pliberk.

Koroška ÖVP: hujša kriza v vodstvu

Pred 14 dnevi se je Herbert Bacher, šef koroške ÖVP, čutil osebno zelo užaljenega, ko je neki novinar vprično njega vprašal generalnega tajnika velike opozicijske stranke Lannerja, kako gleda zvezna ÖVP na ne preveč uspešnega koroškega predsednika.

Sedaj pa se Bacher sooča, da časopisje na dolgo in široko komentira in ugiba o njegovem prestolonasledniku. Deželni svetnik Stefan Knafel je konec tedna na krajnem občnem zboru šentvidskega ÖAAB, ÖVPjevske organizacije delojemalcev, najavil svojo kandidaturu za deželnega predsednika ÖAAB. Knafel je s tem protikandidat sedanjemu predsedniku in parlamentarcu Walterju Suppanu. Če zmaga Knafel, ima s tem odlično odskočno desko za kandidaturu proti Bacherju na občnem zboru deželne ÖVP naslednje leto. Če bo izgubil 15. maja — tedaj je občni zbor ÖAAB —, potem bo za dalj časa ostal na tem mestu, če ne bo celo moral potegniti konsekvence.

Bacherju so vedno očitali, da se ne more vživeti v probleme delojemalcev, tako delavcev kakor tudi nameščencev. S tem je za te odločilne plasti volilcev skrajno neatraktiven in ima oporo edinele pri kmetijskih volilcih. Poleg tega ima še eno oviro: protežiral ga je pokojni Karl Schleinzler, kar se mu v koroški stranki ne šteje preveč visoko. Dejstvo je nadalje, da koroška ÖVP stagnira in da ne najde recepta, kako bi socialistom odzvela kakšen mandat. Pa tudi s

tretjino deželnozborskih mandata, ki jih ima, ne zna preveč napraviti. Pred socialistično nadoblastjo gre ÖVP vedno zopet na kolena. Sprva se pogaja z vladajočo stranko, a ima pri teh pogajanjih vse premalo profila. Namesto da bi se stranka ali kakšen strankin politik, predvsem Bacher, profiliral z odločnostjo, se skuša ÖVP vedno zopet le prilagajati. Bacher v politiki ničesar ne riskira. Za ilustracijo dve točki: združitev občin in reorganizacija Kmetijske zbornice. Namesto da bi riskiral krajšo ali daljšo ledeno dobo v odnosih s socialisti, se ÖVP hlapčevsko pogaja za drobtinice z mize socialističnega gospodarja — in za preostale stolčke za strankarske bonce. Ko so v deželnem zboru sklepali o združitvi občin, je tudi ÖVP pridno in ponižno dala svoj „da“. Pri reorganizaciji Kmetijske zbornice so bili sicer v deželnem zboru proti, danes, ne, že teden navrh,

pa je bilo vse dobro. Nobenega protesta več.

Vse to pa zaradi tega, ker koroška ÖVP nima udarne organizacije na podeželju. Medtem ko imajo socialisti organiziran aparat do najmanjšega naselja, dela ÖVP bolj po principu „Lei loßn“. Medtem ko so socialisti izgradili mrežo zaupnikov v vsakem podjetju, se ÖVP dolgo časa sploh ni hotela aktivno udeleževati v sindikatu, v ÖGB. Vpliv več ali manj popularnih delavskih zastopnikov v prid SPÖ je danes vse večji kot nepopularni vpliv „sivih eminenc“, grofov in veleposestnikov v prid ÖVP. Medtem ko socialisti brezpogojno izkoristijo in zlorabljajo pridobljeni vpliv, se ÖVP na pol na kolenih pogaja za preostale stolčke, namesto da bi se kaj naučila od socialistov in skušala z vztrajnim delom pridobivati nove člane. SPÖ vedno zopet začena nove akcije za pridobivanje članov in si stavlja tudi kon-

kretno cilje teh akcij. Od ÖVP kaj podobnega še ni bilo slišati. Potem ni čudno, če ÖVP ni v stanu v krajšem zmobilizirati večjega števila članov za določeno akcijo. Sploh pa si ÖVP ne more privoščiti ugovora napram Heimatdienst. V tem vprašanju je v najboljši družbi ostalih dveh deželnozborskih strank. Pač pa ÖVP že dalj časa pošilja k prireditvam KHD najvišje funkcionarje in že dalj časa oficialno ponavlja zahteve Heimatdiensta.

Bacher je pač vedno zopet računal, da ima večina večji potencial volilcev kakor manjšina. Zato je bil in je še vedno med prvimi, če je treba podati kakšno izjavo na račun koroških Slovencev ali intervenirati glede kakšnega slovenskega projekta, da bi ga preprečil. Za ilustracijo naj služijo deželnozborske volitve 1970. V jesenskih mesecih leta 1969 je hotela Mohorjeva družba kupiti vetrinjski grad, da (Dalje na 3. strani)

Protest ZSO

Tudi Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je protestirala proti izjavam deželnega glavarja Wagnerja. Med drugim je ZSO ugovarjala:

Mimo tega, da deželni glavar iz naša pavšalne očitke in ne imenuje ne oseb ne konkretnih izjav, njegovega žaljivega izpada v tem trenutku tudi ne razumemo. V kolikor šele sedaj reagira na izjavo predsednikov osrednjih slovenskih organizacij ob priložnosti demonstracije pred odborom OZN za odpravo vseh oblik rasne diskriminacije dne 2. aprila na Dunaju, ga opozarjamo, da je bila demonstracija prijavljena, da gre pri taki obliki protesta za demokratično pravico državljanov in da v izjavah ni bilo povedano nič neresničnega, marveč je bilo pokazano na skrajno nezadovoljivo stanje vprašanja naše narodne skupnosti tako, kakršno na žalost je. Če nam deželni glavar v tej zvezi očita, da želimo „ustvariti državo v državi“, gre očitke v napačno smer in poskuša s taktiko „pritežite tati“ zakriti lastno manjšinsko politiko, ki je ne vodi vladati, marveč v resnici „vlada v vladi“ — Kärntner Heimatdienst, katerega ujetniki so v tem vprašanju vlade in stranke.

Deželni glavar očitno zelo občuti pritisk nemškonalnih sil v našem vprašanju. Le tako je razumeti njegov neupravičeni očitke, češ da izvajamo pritisk na člane slovenske narodne skupnosti v zvezi s sodelovanjem v sosvetih narodnih skupin, ko v resnici le tolačimo svoje gledanje na to ustanovo, ki naj bi po zamisli snovalcev zakona o narodnih skupinah nadomestila dosedanje predstavništvo koroških Slovencev. Ne moremo pa nič zato, če naše ljudstvo ob razmotrivanju pisma zveznega kanclerja, ki ga obravnavamo na širok demokratični način, spričo etnocidnih predlogov treh strank, ki so brez spremembe zapopadeni v zgoraj omenjenih vladnih osnutkih, brez izjeme odločno odklanja sleherno sodelovanje v sosvetih brez sleherne kompetence in ki po sklenjenem zakonu in sprejetih odredbah lahko samo še govoriijo in razpravljajo o brezpomembnih zadevah.

Če nam končno deželni glavar očita „moten odnos do demokracije“, potem ga lahko samo opozorimo, da smo se koroški Slovenci borili za demokracijo v času, v katerem so mnogi odločilni predstavniki strank in vlade bili še višji ali nižji funkcionarji nacističnega režima; da smo bili pripravljeni za razgovore in sprejemljive kompromise do zadnjega, in sicer vse dotlej, dokler ni vlada na pritisk KHD razgovore prekinila in proti vsem pomislekom in predlogom slovenske narodne skupnosti parlamentu predlagala 7. julija 1976 sprejete zakone. Če ima torej kdo „moten odnos do demokracije“, potem velja to za tiste, ki brezobzirno oktroirajo manjšini svoje rešitve ne glede na mednarodne sporazume in življenjske potrebe prizadete narodne skupnosti.

občine na cedilu. Da je od take politike koroško dvojezično ozemlje najbolj prizadeto, na tem mestu ni treba posebej dokazovati.

Po petkovi konferenci na Dunaju se je 1200 županov in podžupanov vrnilo spet v svojo občino. Vrnili so s z rezultatom, da niso več dosegli kot to, da se bodo po dveh letih s svojimi težavami spet srečali na Dunaju. Dotlej, verjetno pa še veliko dalj, bodo vsako pomlad znova jadikovale, da nalogam v prid občanov niso kos, ker jih deželna in zvezna vlada zapostavlja pri prispevkih iz davčnega odnosa države. (bl)

Oster protest NSKS proti Wagnerju

Najostreje se je predsedstvo Narodnega sveta koroških Slovencev na svoji zadnji seji v sredo, 13. aprila, zavarovalo proti izjavi deželnega glavarja Leopolda Wagnerja, v kateri je skušal podtakniti funkcionarjem koroških Slovencev moten odnos do demokracije in da je njihova politika usmerjena na nasprotovanje.

Predsedstvo NSKS je k temu ugotovilo, da koroškim Slovencem ni treba, da jim ravno Wagner deli nauke o demokraciji, ker je ravno on še pred nedavnim časom ponosno izjavil, da je bil odličen Hitlerjunge. Če se kdo 30 let po zloemu Hitlerjevemu režimu javno hvali s tem, da je služil groznemu totalitarnemu režimu, potem nima pravice, da bi sodil o razumevanju za demokracijo tistih, ki so bili žrtev tega režima. V izjavi je rečeno tudi, da pospešuje Wagner s svojo politiko in predvsem s svojimi izjavami še danes interese ekstremnih nemškonalnih sil. Značilno za konfuzno zadržanje kroga okoli deželnega glavarja Leopolda Wagnerja je tudi napad, ki je isti dan bil objavljen v partijskem listu SPÖ proti korespondentu „Dela“, Marjanu Sedmaku, je poudarilo ob koncu predsedstvo NSKS. Vprašalo je, kako dolgo še si bo SPÖ kot demokratična stranka mogla privoščiti deželnega glavarja Wagnerja, ki z gleda, da vedno bolj, tako po svojem mišljenju kakor tudi v izbiri sredstev zastopa le več interese manjšini in s tem demokraciji sovražnih sil; kajti on, Wagner, je v interesu mirnega sožitja obeh narodov na Koroškem postal nevzdržen.

„Smešne številke ugotavljanja“

Rezultati ugotavljanja manjšine 14. novembra 1976, razporejeni na posamezne zvezne dežele, so bili prav tako tema zadnje seje predsedstva Narodnega sveta koroških Slovencev. Predsedstvo je rezultate z zadovoljstvom vzelo na znanje. Kajti razdelitev na posamezne zvezne dežele (na Dunaju so npr. našli 4747 Slovencev — več kot 2000 več kot na južnem Koroškem, kjer Slovenci avtohtono živijo) je prinesla najbolj učinkovit dokaz za uspehi bojkot ugotavljanja manjšine po koroških Slovencih.

Edina „orientacijska pomoč“, ki jo more uporabiti zvezna vlada iz sto milijonov davčnih šilingov drage števne pustolovščine, je ta, da sta obe osrednji organizaciji koroških Slovencev med pripadniki njihove narodne skupnosti najbolje

zakoreninjeni in da koroški Slovenci tudi akceptirajo odločitve svojega vodstva.

Če zdaj zvezna vlada in večinske stranke skušajo izvesti člen 7 avstrijske državne pogodbe na podlagi smešnega izida posebnega ljudskega štetja, s tem ne kažete potrebne politične resnosti. Rešitev manjšinskega problema na podlagi take neuspele samovoljne

akcije večinskih strank pomeni, da hočejo s tem tako ali tako zavoziti voz še naprej vleči v slepo ulico. Končno pa se nobena od treh strank ne bo mogla izogniti nauku 14. novembra 1976, da namreč znosne in trajne rešitve manjšinskega vprašanja ni mogoče najti s še tako številnimi trostrankarskimi sporazumi, temveč le v soglasju z zastopniki prizadete manjšine.

Občine: vsako leto znova

Vsako pomlad se morajo uprave občin in njihovi predstavniki soočiti z resnico, da potrebni izdatki čedalje bolj prekašajo zmogljivost oziroma finančno moč občin, ki je na razpolago. Za potrebne investicije jim iz leta v leto primanjkuje denarja. Zato zadolženost občin iz leta v leto nagleje narašča. Že leta 1975 je bila večja od letnih proračunskih izdatkov. Spričo realizacije začelih projektov pa bodo občine (brez Dunaja) za svoje investicije potrebovale več kot 50 milijard šilingov. Pri tem njihovi redni letni upravni izdatki — ki bodo še naprej naraščali — niso upoštevani.

Tako je mogoče izoblikovati jedro spoznanj in ugotovitev konference, h kateri so se zadnji petek na Dunaju zbrali župani in podžupani SPÖ. Bilo jih je menda 1200. Pri tej konferenci je — komunalnopolitično gledano — šlo za to, da bi občine v prihodnje pri tako imenovani finančni izravnavi donosa davkov med republiko, zveznimi deželami in občinami boljše odrezale kot so doslej. Občine hočejo po tej poti zmanjšati obseg naraščajoče zadolženosti.

To pa je jedro problematike v politiki družbene investicijske dejavnosti vseh dosedanjih vlad naše države. Naložbe na tem področju — da omenimo samo potrebe na področju gradnje in vzdrževanja občinskih cest, oskrbe z vodo in zagotovitev potrebne kanalizacije ter gradnje in vzdrževanje potrebnih šolskih objektov — so se zadnja leta vidno zvečale. Vzrok so v bistvu:

1. V obci težnji po višjem življenjskem standardu prebivalstva.
2. V večanju števila prebivalstva in njegovi koncentraciji.
3. V zahtevi po boljši komunikaciji.
4. V politično nekam razumljivi težnji po dopadanju in licitiranju zahtev strank za večji prestiž med volilci.

Teh vzrokov bi lahko našli še več. Toda le-ti bi v pogledu na zadolženost družbenega sektorja av-

strijskega gospodarstva nič ne spremenili na dejstvu, da smo v letih naraščajočega blagostanja skoraj vsi pozabili na tri stare resnice:

1. Na resnico, da nihče ne more porabiti več denarja, kot ga pridela ali ima.
 2. Da je treba vsak dolg enkrat plačati in to z obresti vred.
 3. Da mastnim letom vedno sledijo medla leta.
- V zvezi s problematiko zadolženosti občin še nadaljnji fakt iz vsebine uvodoma omenjene konference socialističnih županov na Dunaju: medtem ko je poprečna zadolženost občin konec leta 1975 dosegla 101 odstotek njihovih letnih proračunskih izdatkov, je zadolženost republike znašala 53 odstotkov, zadolženost zveznih dežel pa celo le 15 odstotkov.

Z drugimi besedami:

- Občine in v zadnji konsekvenci občani so dobili s politiko dopadanja političnih strank naloženo največje breme, ki ga bo treba prevzeti, da se izkopljemo iz nastalih družbenih dolgov.
 - Zvezna vlada je po poti manipuliranja finančne izravnave več kot deset let na področju politike dopadanja lahko napravila vse, kar je njeni stranki prijalo.
 - Pri tem so s svojimi deželani najbolj nedostojno ravnale deželne vlade. Le-te bi bile v prvi vrsti dolžne, da bi se nasproti zvezni vladi bolj zavzele za koristi občin in poskrbele, da bi bila vsaka občina kolikor toliko kos financiranju nalog v prid občanov oziroma deželanov. Slednje tudi v primeru, da bi se s tem zadolženost dežele zvečala.
- Deželni glavarji imajo s svojim statusom ministra pri zvezni vladi drugačen vpliv kot pa pri tolmačenju svojih skrbi župani te ali druge občine.

Ob vsem tem se vsiljuje upravičen očitke: deželne vlade iz politično prestižnih vprašanj puščajo

PORTRET:

Milan Šamec,

novi generalni konzul SFR Jugoslavije v Celovcu

Generalni konzul Milan Šamec je bil rojen 22. februarja 1924. Bil je še precej mlad, ko je prvič zastopal interese svoje države v Avstriji na Koroškem: 26 let je bil star, ko je leta 1951 nastopil v Celovcu službo kot ataše urada za zvezo — predhodnika generalnega konzulata. Nadaljnje postaje: leta 1957 prvi sekretar ambasade v Rimu, v letih 1968 do 1972 pa generalni konzul v Chikagu. Njegova zadnja funkcija pred preselitvijo v Celovec: namestnik republiškega sekretarja za mednarodne odnose. V domovini pa je med drugim opravljal tudi sledeče funkcije: svetnik zunanega ministrstva, pomočnik direktorja Metalke, zadnja leta pa je bil predsednik jugoslovanskega dela avstrijsko-jugoslovanske komisije za osebni promet.

Milan Šamec je poročen in ima tri odrasle otroke.

Neizpolnjen arhivski sporazum

Avstrija dolguje Jugoslaviji še 2500 dokumentov, ki naj bi jih vrnila po arhivskem sporazumu med obema državama. Gre pri tem za listine iz srednjega veka, ki spadajo v dubrovniški arhiv. Tam so bili dokumenti shranjeni za časa avstro-ogrške monarhije.

Obe državi sta se že leta 1923 (!) domenili, da bo Avstrija vrnila Jugoslaviji arhive in druge kulturno-zgodovinske vrednote. Vendar do pred kratkim kljub vztrajanju Jugoslavije ni bilo možno, dobiti dokumente nazaj.

Lovro Kramer je bil rojen 15. marca 1896 v Podjerberku pri Škofičah. Ker je bilo devet otrok pri hiši, je moral za pastirja h kmetom. Ljudsko šolo je obiskoval v treh krajih: Bilčovsu, Št. Ilju in Škofičah. „Tri univerze imam,“ pravi danes v šali. O učiteljih ne ve pripovedovati preveč dobrega. Večina od njih je bila nemčursko usmerjena, slovenske šolarje so zaradi tega šikanirali.

Po šoli se je učil za tesarja, nato pa služil kot kmetijski upravitelj v Hodišah. Leta 1915 je moral na fronto, v prvo svetovno vojno, v ulanski regiment. Po plebiscitu je takoj čutil, kako so Heimattienstovci izpolnjevali lažne obljube: namesto sožitja in objemanja na Novem trgu v Celovcu so njegovo ženo napadli na železniški postaji v Vrbi in jo opluvali, doma pa so zbijali po oknih ter slavili zmago, akoravno so dosegli le 5 ali 6 glasov več za Avstrijo.

Ko je prišel Hitler v svoje ljubljeno mesto Linz nazaj, se je leta 1938 tudi za Slovence v Škofičah poslabšal položaj. Kuharski in šiviljski tečaj, ki ga je vodila Milka Hartmanova, so prepovedali ter grozili, da bodo opremo pobili. Delno so te grožnje tudi uresničili. Ko pa je umrl brat njegove žene, so cerkveni pevci hoteli kot vedno peti slovensko. Pri pojedini, kjer je bilo slišati slovenske pesmi, je prišlo do spora, ko je bilo rečeno: „Halt, hier wird nicht slowenisch gesungen!“ Lovro Kramer se je moral zagovarjati pred takratnim oberlehrerjem Helmutom Praschem (ki vodi sedaj v Špitalu ob Dravi domovinski muzej, op. ur.): v šali mu je dejal, da ima on, Kramer, „blaue Augen, blonde Haare und bist daher deutscher Abstammung“. To je bila prva zamera. Ko je jeseni kosil ajdo, so pri delu govorili slovensko, nekateri otroci-šolarji, ki so bili že zastrupljeni z herrenvolkovskimi nauki, pa so jih začeli psovati. Na sosednji njivi pa so županovi pobirali krompir, zraven pa je bil oberlehrer Prasch. Ko se mu je Kramer pritožil zaradi vedenja šolarjev, mu je nadučitelj, ki se je po navadi sprehajal v črni SS-uniformi, odvrnil: „Sie werden noch vor einem 10-jährigen Knaben ‚Hab Acht‘ stehen müssen. Merken Sie sich das!“. Nekaj dni pred izselitvijo pa ga je orožniški komandant Telsnig vprašal, kaj sodi o izidu vojne. Kramer mu odvrne filozofsko: „Poglobite se v astronomske številke!“ — Misli je na številne države, ki so v protihitlerjanski koaliciji napovedali vojno tisočletnemu rajhu.

14. aprila 1942 pa so se ob pol petih zjutraj pojavili esesovci — na vsakem vogalu hiše je stal eden. V eni uri je bilo treba pospraviti najpotrebnejše stvari — ne v kovčke, ampak v ruhe in vreče. Od-

gnali so vso družino: Lovra, ženo Trezo ter hčerki Trezo in Rijo. Sosed jih je sprva s konji spravil na zbirališče v Rodo, kjer so se srečali z ostalimi družinami iz okolice. Iz družine Schuschu je bilo šest otrok, mož je bil pri vojaki, a na dopustu doma in so ga kljub temu vzeli s seboj — bil je pač „wehrunwürdig“. Iz Škofič so bile izseljene štiri družine. V taborišču v Zrelcu so čakali na nadaljnjo usodo, natrpani na slami. Dobili so številke iz pločevine — zdaj niso bili več ljudje, samo še številke. Lovro Kramer je dobil številko 0128.

Pot je šla nato v taborišče Hesselberg, kjer so izseljence spravili

vina. Kmetijstvo v tistih krajih je bilo še slabše razvito kot na Koroškem, akoravno so se vedno hvallili, kako napredna je Nemčija. Tam so uporabljali še lesene pluge, orodje, ki so ga koroški Slovenci že 30 let prej zamenjali z novimi. Ko je stari Urank, pd. Kavh iz Galicije pisal domov, da v Nemčiji nimajo nobenih kmetijskih strojev in da z moderno Nemčijo ni tako daleč, je cenzura zaplenila pismo, Kavh pa je moral v koncentracijsko taborišče Dachau, kjer je umrl za posledicami preganjanja.

Ob koncu je Janše moral delati pri nekem kmetu na žagi in v mlinu, ker je tovarna likerjev postala bombna ruševina. Pa sliši nekega

vinske vagone, ki so jih prepeljali v Beljak. Tam je sledilo postajanje. Od strojevodje so izvedeli, da ima le-ta ukaz, naj pelje vlak nazaj v Mallnitz. Izseljenci v hipu izpraznijo vagone. Avstrijska policija grozi, da bo streljala po lastnih državljanih. Angleži to preprečijo. Po dveh dneh se odpravijo Borovnik, Mikl in dr. Tischler na komandaturo in nato intervenira dr. Tischler v Celovcu. Tja so prepeljali tudi izseljence ter jih nadaljnjih osem dni pustili v Jezuitski kasarni. Šele potem so smeli domov. Po treh letih, treh mesecih in treh dneh.

Poravnava škode po državi pa je bila tudi svojevrstna: osem dni pred menjavo denarja so jo dobili,

Koroška ÖVP: hujša kriza v vodstvu

(Nadaljevanje z 2. strani)

bi iz njega napravila dijaški dom. Bacher je tekel od Poncija do Pilata, da bi našel drugega kupca. Država je potem kupila grad, Bacherju pa se ta trud za blagor nedeljene domovine (Abwehrkämpferbund je grozil, da se ne bo udeležil veličastnih plebiscitnih proslav 10. oktobra 1970, če bi grad dobila Mohorjeva) ni obrestoval. Socialisti so pridobili dva mandata, Bacher je obšel na svojih dvanajstih. Trinajstega pa bi dobil, če bi uvrstil — podobno kot SPÖ — zavrednega Slovenca na vidno mesto.

Pri deželnozborskih volitvah 1975 je Bacher ponovno napenjal nemškonacionalne strune. Akoravno si je njegova stranka lastila zaslugo, da je bila „Macher“ komisije za table in je Bacher sam brez vsakih dokazov vzel kot tarčo Slovensko gimnazijo, so nemškonacionalci raje dali svoje glasove visokemu „pimpf-u“ Wagnerju. Bacher je zopet gledal skozi prste.

Zvezna stranka zaenkrat še več ali manj demonstrativno skuša ščititi Bacherja pred raznimi špekulacijami zaradi nasledstva.

In Stefan Knafel? V manjšinskem vprašanju ga doslej ni bilo videti preveč v ospredju. Kaj si pa predstavlja pod toleranco, je izpričal lani, ko so v Zahomcu izžvižgali predsednika športnega društva dr. Wiegela, ki je ob vrnitvi olimpijskega prvaka Schnabla spregovoril tudi v slovenščini. Sožitje med obema narodoma oziroma svoje predstave o tem je Knafel nekaj dni nato preko časopisov ilustriral takole: „Ein friedliches Zusammenleben in unserem Lande wird nur dann gewährleistet werden können, wenn sich alle Bürger, gleichgültig, ob sie der Minderheit oder der Mehrheit angehören, bereiterklären, gegenseitig Rücksichtnahme zu üben. Ein Begrüßungsempfang für einen großen Sportler unserer Heimat eignet sich nicht für politische — auch nicht für volkspolitische Demonstrationen.“ Ob koncu pa je dolžil Wiegela, da je bil on kriv izpadov. Torej takole: Slovenec naj bo obziren do pripadnika večine in naj ne štrpacira njegovih ušes s slovenščino — v interesu mirnega sožitja.

In Suppan? Znani so njegovi kliki v parlamentu: „Lauter Juden!“ to pa je bila že edina izjava, s katero se je profiliral pred širšo — tudi mednarodno — javnostjo. Ta klic — skupno z nekim drugim mandatarjem — pa je izzval tudi vprašanje konzuma alkohola parlamentarcev, saj so nekateri časopisi objavili slike obeh parlamentarcev in podvomili, ali sta zares trezna.

Portret slovenskega izseljenca: Lovro Kramer, pd. Janše

kot manjvredno delovno silo v taborišče. Lovro Kramer pa je moral v Nürnberg, kjer je moral pomivati steklenice v neki tovarni likerjev. Le enkrat na mesec je smel videti družino, ki je ostala v Hesselbergu. Mati je morala delati v bližnji Fliegerschule, kjer je pomivala posodo, hčerki pa sta postali dekli pri kmetih.

V tovarni likerjev je Lovro Kramer nekaj časa delal skupaj z drugim izseljencem: Andrejem Anderwaldom, ki bo letos jeseni dopolnil 90 let. Čim dalj časa je trajala vojna, tem bolj so jo občutili tudi v Nürnbergu. Od mesta je po bombnih napadih ostalo le 10 odstotkov, Kramer sam pa je bil trikrat pokopan pod ruševinami ali v hramih.

Če se danes reče, da je izseljenec šlo posebno dobro in da so se pomnoževali, temu ni tako. Če Janše gleda po albumih, je videti tudi slike ljudi, ki so tam pomrli.

Sploh pa so izseljenci veljali kot poceni in manjvredna delovna ži-

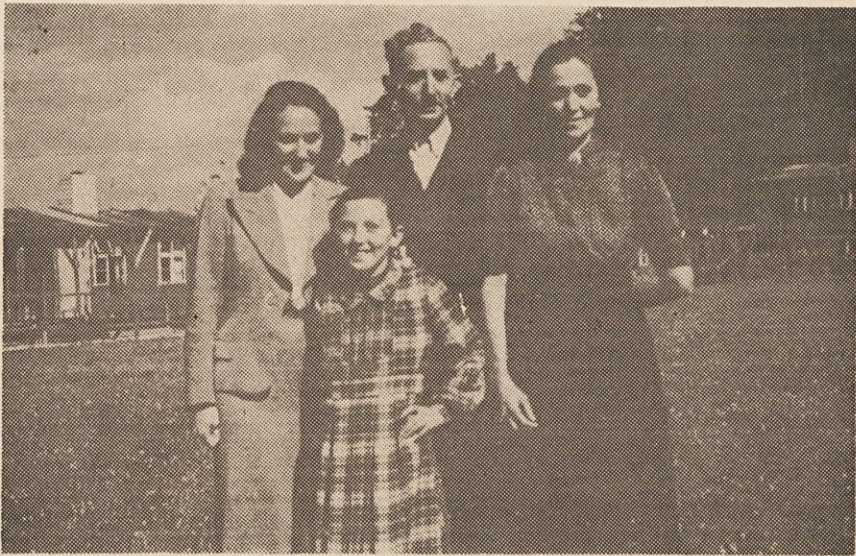
dne, da kmet-gospodar govori o „windisch“. Kako more on vedeti, kaj je to? Kramer ga vpraša: „windisch“ so bili hlodi, ki niso bili ravni, ampak zaviti na levo.

Štirinajst dni pred osvoboditvijo so popihali tisti, ki so bili odgovorni za taborišče. Izseljenci so si natančneje ogledali pisarno taborišča in odkrili dokumente, iz katerih je bilo razvidno, da so hoteli izseliti še nadaljnjih 80.000 koroških Slovencev, torej vse, ki so leta 1939 pri štetju zapisali slovensko ali katero od kombinacij „windisch“. Pa še drugo: izseljence so uvrstili v tri kategorije: prvi, mlajši od 35 let, so bili „eindeutschungsfähig“, druga kategorija je bila „arbeitsfähig“, tretja, osebe nad 60 let, pa je bila namenjena uničevalni mašineriji hitlerjanske industrije groze. To je bilo izseljenišvo in ne „dopust“, kot danes trdijo heimattienstovski krogi.

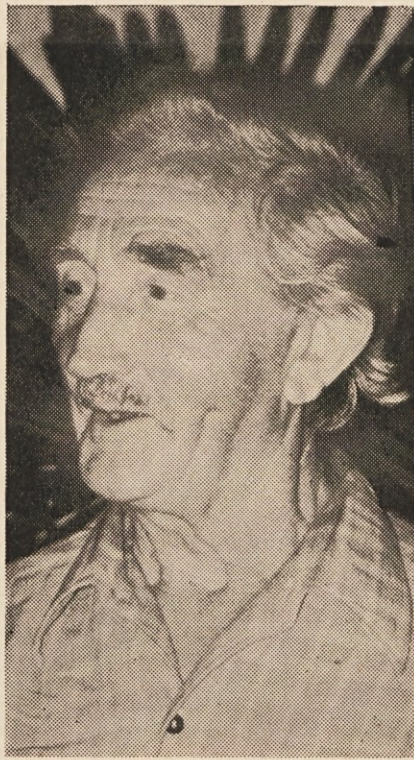
Amerikanci so izseljence po 14-dnevem gladovanju spravili v ži-

tako da so izgubili dve tretjini, potem ko so dobili povrnjeno le materialno škodo, pa še od te le 10 odstotkov. Doma pa niso mogli niti v hišo, ker je bila le-ta izropana, ter so morali tri mesece živeti v Škofičah. Hlevi so bili, tako kot povsod, prazni. Orožniškemu komandantu Telsnigu, ki je srečal Kramerja, je v tem trenutku postalo slabo...

V času izseljevanja so bili v Škofičah merodajne osebnosti Ortsgruppenleiter Bürger Martin (ne današnji župan), Ortsbauernführer Thaler Hans, ki je gospodoval nato na Janševi kmetiji in posekal 70 kubičnih metrov lesa, Bürger pa je bil „spufan“ trgovec. Tretji pa je bil oberlehrer Helmut Prasch v črni uniformi.

Lovro Kramer in družina na Hessebergu

DR. WOLFGANG NEUGEBAUER:

(6. nadaljevanje in konec)

Avstrijski odpor 1938-1945

Gruber imel vodilno vlogo, osvoboditi mesto še pred vkorakanjem Američanov. Brezpogojna kapitulacija nemških oboroženih sil 8. maja 1945 je dokončno zaključila vladavino nacionalsocialistov.

ŽRTVE IN POMEN ODPORNISKEGA BOJA

Žrtve nacionalsocialističnega režima v Avstriji lahko ugotovimo na podlagi uradne statistike izdaje izkaznic žrtvam nacizma, pri čemer pa ni mogoče razločevati med žrtvami preventivnega preganjanja in odporiški borci, prav tako tudi ne med levico in desnico. Skupno so v teh sedmih letih zaprli okoli 100.000 Avstrijcev, najmanj 2700 so jih usmrtili iz političnih razlogov, čez 10.000 jih je umrlo v koncentracijskih taboriščih in ravno tli-

ko jih je pomrlo v različnih zaporih, predvsem v zaporih gestapa; skupno približno 35.000. Poleg tega — tudi te številke bi rad navedel v informacijo — je bilo umorjenih 65.000 od 206.000 avstrijskih Židov in približno 400.000 Avstrijcev je padlo v borbi. S približno 500.000 mrtvimi pri 6 milijonih prebivalcev je spadala Avstrija k deželam, ki jih je Hitlerjeva Nemčija najbolj prizadela.

Glede na število žrtev so bili praktični rezultati pri ogrožanju vladavine nacionalsocialistov ali pri resnejšem poškodovanju nacistične mašinerije precej skromni. To potrjuje spoznanje, da totalitarno diktaturo, ki ima oblastna sredstva v popolni posesti, od spodaj le težko odstranimo. Kar zadeva delavsko gibanje so bile — kot sem že omenil —

izgube zaradi preganjanja in emigracije nenadomestljive. Ravno najbolj aktivni in najbolj radikalni funkcionarji so bili v tem času uničeni, medtem ko so tisti, ki so ostali varni v legalnosti ali tujini prišli na potezo po 1945, kar pa seveda ni bilo brez posledic za razvoj delavskih strank. Rezultati volitev iz leta 1945 so pokazali, da se delovanje proti diktaturi — posebno za komuniste, ki so dobili samo 5% — ni izplačalo.

Izkušnje vladavine nacionalsocialistov in skupno trpljenje v zaporih in taboriščih pa so imeli tudi pozitivno stran. V nasprotju z razvojem po 1918 so bile odločilne politične sile složne v priznavanju Avstrije, države in naroda. Ta nacionalni konsens, ki je prišel do izraza v koalicijski vladi meščanskih strank socialistov in do 1948 komunistov, ni pa imel ničesar skupnega s komunistično ljudsko fronto, je nedvomno prispeval k temu, da je Avstriji ostala prihranjena usoda delitve na vzhod in

zahod. Kljub velikim žrtvam in majhnim praktičnim rezultatom ne smemo gledati odporiškega boja kot neko stvar, ki bi bila zaman ali brezsmiselna. Odporiški boj ni pomenil samo moralne rehabilitacije Avstrije, temveč je bil glede na lasten prispevek Avstrije k osvoboditvi, ki ga je zahtevala moskavska deklaracija, tudi posebne politične vrednosti. V svojih prizadevanjih za državno pogodbo so avstrijski politiki pogosto pokazali na to, ne nazadnje zato so lahko odstranili klavzulo o vojni sokrivdi na predvečer podpisa.

„Osvobodilni boj ni končan,“ tako je Josef Hinters pred nekaj leti naslovil svojo brošuro o neofašizmu in številni dogodki vse do današnjega časa so vedno znova potrjevali ta nazor. Fašizem živi — v Avstriji in v svetu; boj proti njemu in mednarodna solidarnost z anti-fašisti vseh dežel se nam zdijo pomembna politična naloga. Pri tem nam je zgodovinska izkušnja lahko v oporo in spodbudo.

Načrt vstaje na Dunaju in mi- ren prenos na Rdečo armado, ki sta ga izdelala vojaško in civilno odporiško gibanje, je propadel zaradi izdaje v začetku aprila 1945 in še 8. aprila so SS-ovci na Floridsdorfer Spitz živalsko usmrtili tri vodilne avstrijske odporiške borce majorja Biedermanna, stotnika Hutha in nadporočnika Raschkeja. V nasprotju pa se je kurirju majorja Szokolla, takratnemu naredniku in sedanjemu ministrskemu svétniku Ferdinandu Käsu posrečilo, da je prodril do sovjetskega glavnega štaba in mu predlagal obkolitev Dunaja in napad z zahodne strani. Po tem načrtu je Rdeča armada 13. aprila 1945 osvobodila Dunaj.

Na zahodu Avstrije, kjer naj bi po načrtih tirolskega gauleiterja Hoferja in drugih voditeljev nacionalsocialistov bilo zadnje zatočišče nacionalsocializma, so trajali boji za osvoboditev še dalje. V Innsbrucku je uspelo tirolskim odporiškim borcem, med katerimi je poznejši zunanji minister dr. Karl

Pisma bralcev:

BRALKA IZ LJUBLJANE PIŠE:

...Prav vesela sem, da se je nekdo spomnil, da je za ohranitev Slovencev in za dokaz, da so tu živeli že od nekdaj ter imeli svojo kulturo, treba poiskati tudi kulturne vrednote naroda. In prav z ljudsko, kmečko kulturo se da to najbolj dokazati. Zakaj koroški Slovenci delate ovinek okoli tega? Nihče ne popiše slovenskih šeg (tako ob mejnikih človeškega življenja, kakor letne šege in šege ob delu), kdo vam zbira ljudske pesmi? (Tu nas je malo in vendar tu in tam skočimo s tem namenom čez mejo.) Nihče se še ni lotil koroške kmečke hiše, gospodarskih poslopjij, obrti itd. In tako nam avstrijski, nemško usmerjeni etnologi iz prejšnjega stoletja sem solijo pamet, da je vsa kultura na koroškem prevzeta po nemški. Če se vi sami ne boste borili za to, da bi dokazali obratno, tudi mi ne bomo posebno uspeli.

Prav posebna zahvala še za poslano knjižico M. Hartmanove, za katero me tu marsikdo zavida — predvsem zaradi oštevilčenosti.

A. L.

Slovensko prosvetno društvo „Vrtača“ v Slovenjem Plajberku vabi v soboto, 30. aprila, ob 19.30 na

Samostojni koncert

v gostilni Folta v Slovenjem Plajberku.

Sodelovali bodo: ansambel „Drava“ ter domači kvartet in duet.

Slovensko prosvetno društvo „Vrtača“ smo obnovili pred enim letom. Čeprav se mladina izseljuje iz našega kraja, je v zadnjem letu našemu društvu uspelo na prireditve pritegniti mladino iz domače vasi, kot tudi mladino, ki študira v Celovcu in na Dunaju. Skoraj vsi domači prosvetarji sledijo prireditvam društva. Naša naloga je, da bomo v prihodnje skušali vključiti še več mladine v društveno delo. In prav ta koncert bi lahko pomenil začetek takšnega dela.

CELOVEC

(Kraja moped)

Nastavljenca Mohorjeve tiskarne Emilu Stinglerju je v torek, 12. aprila, neznan tat ukradel še odlično ohranjen moped, s katerim se je naš Emil vozil vsak dan na delo iz Muškave, v bilčovski občini, v Celovec.

Ko se je po trudapolnem delu hotel peljati domov, je ves zaprepaden stal na cesti Karfreitstraße pred Mohorjevim poslopjem, ker nikjer ni videl svojega mopeda. Kaj je hotel drugega, kot da krajo brž javi celovški policiji. In prav njej gre zahvala, da je že v sredo navrh izsledila njegov moped v Vetrinju. Toda, o joj, skoraj nov moped je popolnoma razbit; za okoli 3000.— šilingov je na škodi.

V četrtek, 14. aprila, je Emilu Stinglerju celovška policija javila, da so storilca že prijeli.

SELE

(Vesele novice)

Na velikonočno krstnico smo med snežnim metežem na našem pokopališču položili v grob 91-letno Nežo Olip. To pa vendar ni vesela novica, smrt prinaša žalost, ne veselje, boste rekli! Da, toda pomislite: celih 23 let je morala rajna zaradi poškodovanih nog preživeti v postelji. To je hudo trpljenje in smrt ji je bila rešenje. Odprla ji je pot v lepše življenje, ki si ga je z boguvdanim potrpljenjem gotovo zaslužila.

Na belo nedeljo popoldne pa je odmevalo med muziko veselo vriskanje, ko sta se, spremljana od

Velikonočni koncert v Ločah

Na velikonočni ponedeljek je uspelo Slovenskemu kulturnemu društvu „Jepa — Baško jezero“ privabiti v dvorano gostilne Pušnik razveseljivo število rojakov od blizu in daleč. Prislunili so godbi in petju znanega ansambla „Drava“ iz Borovelj in petju mladega „kvarteta iz Slovenjega Plajberka“.

Gostitelj Jožko Wrolich se je v svojih pozdravnih besedah vprašal, zakaj v oddajah avstrijskega radia in televizije ni prostora za slovenske pevce in našo pesem. V zadnjem času so namreč oddajali prav iz sosednjega št. Lenarta pri sedmih studencih, nadaljevanje serije „Sing mit — spiel mit“ (Poj in igray z nami), iz Borovelj pa „Ins Lond einelosn“ (Prislunhiti deželi). Niti v prvi, niti v drugi oddaji ni bilo slišati nobene slovenske pesmi, kar je, kot je poudaril Wrolich, izraz neke lažnivosti in nekulturnosti naše dežele, v kateri na eni strani govorijo o pospeševanju manjšine in zidanju mostov na vse mogoče strani, na drugi strani pa se zamolči slovenska pesem na vseh področjih javnega življenja.

Ob teh izvajanjih je šinila poročevalcu v možgane tudi hinavska izpoved nekega reklamnega besedila za koroško petje, ki ga otrokom že desetletja trobijo na ušesa v osnovnih šolah: „Wo man singt, da lass' Dich ruhig nieder. Böse Menschen haben keine Lieder“ (Kjer se poie, tam se lahko ustaviš. Hudozni ljudje nimajo pesmi). Pri tem smo seveda mislili paglavci samo na „Kartna Liadlne“ in ne na tiste, katere so nam peli ob domači peči mama in babica. Danes človek šele opazi, kako

so oni sleparili in zlorabljali našo ljubezen do naše pesmi in do petja v svoje ponemčevalne namene.

Ansambel „Drava“, ki ga sestavljajo dijaki Slovenske gimnazije v Celovcu je odigral svoj program že skoraj profesionalno. Omenil bi samo, da mu je manjkala čistost izraza, katero je morda vzela ojačevalna naprava (pri plajberškem kvartetu, ki je pel namreč brez ojačevalca, si mogel uživati lepo zveneče glasove). Razveselil sem se s številnimi poslušalci, ko so se člani „Drave“ pri pesmi „Rože“ naenkrat popolnoma sprostiti in pokazali, da znajo temperamentno vzbuditi simpatije občinstva. Gostje so se za to spremembo ozračja na odru takoj navdušili in zahvalili z bučnim aplavzom.

Ob mizi mi je pošepetal znanec, da bi morali člani „Drave“ malo bolj paziti na takt, in da bi morali malo popestriti svoj program.

Kvartet iz Slovenjega Plajberka, ki ga sestavljajo Erika Wrolich, žena gostitelja, Mirko Lausegger ter brata Peter in Foltej Waldhauer, s taktom in programom očitno nima težav, pač pa se je predvsem

proti koncu koncerta pokazalo, da mu manjka rutina nastopov. Držal bo tudi komentar, da je kvartet glasovno malo površen in tehnično le še premalo izoblikovan. Kljub temu, rekel bi, predvsem zaradi tega, pa je bil nastop Plajberžanov nadvse razveseljiv dogodek v okviru letošnje koncertne sezone. Pesmi, ki so jih z veliko ljubeznijo pripravili in doživeto predvajali, so bile po večini sveže in bi lahko brez dvoma razveselile tudi še poslušalce naših drugih prireditev. Poročevalec bi kar prosil slovenski oddelek celovškega radia, da Plajberžane tudi vplete v sobotne in nedeljske oddaje, ko jih imajo že posnete.

Iznajdljivi Jožko Wrolich je ob zaključku velikonočnega koncerta napovedal tudi nastop Magde Keren, ki je bila med poslušalci. Značna pevka iz št. Jakoba v Rožu je kot posebno zapela nekaj pesmi iz sveta bolj ali manj zahtevnih popevk. (Babica me je vprašala, ali je pevka domačinka ali je doma v Sloveniji, ker poje tako kot tiste v radiu Ljubljana).

Bil je lep večer, ki so ga nam pripravili nastopajoči.

Rudolf Safran - 50-letnik

V nedeljo, 17. aprila, je obhajal župnik v Melvičah in na Brdu na Zilji, gospod Rudolf Safran, svojo 50-letnico.

Gospod Safran se je rodil kot

šesti izmed osmih otrok Avgušтина in Ane Safran, pd. Pomočevih v Bilčovsu.

Po gimnaziji se je vpisal v ce-

lovško bogoslovje in 19. julija 1953 je imel v Bilčovsu svojo primicijo. Nato je kaplanoval v Dobrli vasi, pri sedanjem prelatu Alešu Zechnerju; njegova naslednja postaja je bila fara št. Štefan na Zilji, kjer je soupravljal faro št. Pavel. Po dveh letih na slovenskem dušnopastirskem uradu v Celovcu pa je od leta 1965 naprej župnik v Melvičah; danes soupravlja tudi faro Brdo in pomaga v fari Bistrica.

Župnik Rudolf Safran opravlja dve od štirih dvojezičnih far šmohorske dekanije na jezikovni meji. Do Hitlerja pa je bilo v dekaniji šmohor še 10 slovenskih in dvojezičnih far. Škofijski urad je s svojo politiko inštaliranja nemških duhovnikov v slovenske kraje ponemčil v 30 letih šest far.

V obeh farah, ki jih opravlja gospod Safran, obstajata tudi slovenska cerkvena pevska zbora.

Župnik Safran je tudi znan obnovitelj cerkv in pokopališč. Tako je v vseh farah, kjer je do sedaj deloval, obnovil in uredil vse cerkve in pokopališča.

Ledince - Pečnica

Učitelj Karel Samonig med šolarji 4. razreda (1973/74)

Kratko po Veliki noči, dne 16. aprila, je dopolnil 50 let nadučilca na naši šoli v Ledincih g. Karel Samonig. Prišel je med nas kot miad učitelj in je vsa ta leta zgledno vzgajal našo mladino. Dolga leta mu je pri tem pomagala tudi njegova žena, preden je prevzela odgovornost za šolo v domači vasi. Čeprav ima svoj dom pri pd. Golobu v Mariji na Zilji, se je vključil tudi v naše farno občestvo in sodeloval pri kulturnem društvu in tudi pri domači posojilnici. Zadnjih skoraj dvajset let pa se je posebno posvetil cerkvene-

mu pevskega zboru in prevzel tudi po odhodu g. Angele prazno mesto organista. Tako so mu cerkveni pevci pripravili pristrčno podoknico. Domači g. župnik Štilker pa se mu je zahvalil tudi v imenu farnov za njegov trud, ko se vozi iz Marije na Zilji v Pečnico, in zvestobo, da nam tako pomaga oplešati naše farno življenje ter mu je želel zdravja in trdnosti, kot so ga bili deležni njegovi predniki.

Voščilu cerkvenega pevskega zbora in številnih znancev se pridružuje tudi „Naš tednik“.

PRIREDITVE

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V GLOBASNICI vabi na tradicionalni

5. KULTURNI FESTIVAL, ki bo od 24. 4. 1977, do 1. 5. 1977 pri Šoštarju v Globasnici.

S p o r e d :

Nedelja, 24. 4. 1977, ob 20. uri
Otvoritev — Koncert narodnozabavnega ansambla „LOJZETA SLAKA“ s pevci.

Torek, 26. 4. 1977, ob 20. uri
Predvajanje dokumentarnega filma „Gewalt und Gewissen“ (Sila in vest). Predvaja Krščanska kulturna zveza.

Petek, 29. 4. 1977, ob 20. uri
Dramska predstava igralske skupine SPD „Rož“ iz št. Jakoba v Rožu: „KACIJANAR“, tragedija v 5. dejanjih, režija Peter Sticker.

Sobota, 30. 4. 1977, ob 15. uri
Mladinski barvni film „PASTIRCI“ — predvaja Slovenska prosvetna zveza.

Nedelja, 1. 5. 1977, ob 14.30
SLAVNOSTNA AKADEMIJA — nastopajo: mešani pevski zbor „PECA“ iz Globasnice, moški zbor „Stane Žagar“ iz Kroke. Namesto ženskega okteta „Obir“ iz Obirskega, bo nastopil moški zbor „F. L. LESIČJAK“ iz Štebna pri Globasnici in mladinska folklorna skupina iz Globasnice. Govor: dr. Matevž Grilc. Zvečer ob 20. uri: PLESNA ZABAVA — igrata priljubljena ansambla „FANTJE IZ PODJUNE“ in „MURKA LESCE“.

V okviru kulturnega festivala bodo razstavljene mladinske knjige, ki sta jih pripravila mladinski pisatelj Leopold Suhodolčan in Krščanska kulturna zveza v Celovcu. Ogled razstave priporočamo staršem in učiteljem.

PEVSKI KONCERT

Prireditelj: SPD „Danica“ v št. Vidu v Podjuni

Kraj: št. Primož, pri Voglu

Čas: sobota, 23. 4. 1977, ob 20. uri

Gostuje: MPZ „Krka“ iz Novega mesta ter instrumentalni ansambel „Matiček“

ČESTITAMO!

Te dni sta obhajala srebrno poroko Janez in Marija Žnidar iz Želuč. Čestitkam se pridružujeta tudi NSKS in NT.

PLES V GLOBASNICI

Gostilna Šoštar v Globasnici je bila na velikonočno nedeljo zvečer cilj številnih ljubiteljev plesa. Iz vse Podjune pa še od drugod so se pripeljali, kljub snežnemu metežu, in docela napolnili Šoštarjevo dvorano, ki slovi, tako lahko rečemo, kot slovenski kulturnozabavni center. Da je bila mladina, predvsem tudi študentska, najbolj zastopana, se razume. Ob zvokih znanega ansambla „Štirje kovači“, je bilo veselje biti v domači družbi čez polnoč. Možnosti za nove, zanimive in še tesnejše osebne stike seveda ni manjkalo. Zares, bil je lep in prijeten zabavni večer, ki ga je nam pripravila „naša“ gostilna Šoštar. Da se bomo pri Šoštarju prav kmalu spet srečali, je jasno. V okviru letošnjega kulturnega festivala od 24. aprila do 1. maja v Globasnici je napovedan tudi plesni večer.

V nedeljo v Mariboru - koncert prijateljstva

Koroška pesem navdušila občinstvo

Zborovsko petje nam je zmerom bolj potrebno, ne le kot umetniški pojav, temveč tudi kot dejavnik, ki se s svojo množičnostjo in idejnostjo skladno vrašča v neko družbeno dinamiko in postaja zato nositelj kulturnega bogatenja in zorenja ter soustvarja tiste kulturne pogoje, ki so potrebni za popolno osvobajanje človeka, naroda in sveta.

Na povabilo Kluba koroških slovencev in skladatelja Prežihovega Voranca, je preteklo nedeljo gostovalo v mariborski unionski dvorani devet naših koroških moških in mešanih pevskih zborov.

Dejstvo je, da že 24 let organizirata ti dve organizaciji koncerte koroških zborov v štajerski metropoli. Zadnji tak nastop je bil pred tremi leti. Na nedeljskem koncertu so sodelovali pevski zbori Krščanske kulturne zveze, kakor tudi zbori Slovenske prosvetne zveze. Da bi bil uspeh prireditve še mogočnejši, je pokroviteljstvo le-te prevzela mariborska občinska skupščina.

Poleg družbenih političnih predstavnikov mariborske občine, so bili prisotni še: predsednik NSKS

odvetnik dr. Matevž Grilc, predsednik ZSO dr. Franci Zwitter, podpredsednik in tajnik KKZ dr. Janko Zerzer in Nužej Tolmajer, podpredsednika SPZ Tomi Ogris in Jožko Hudl.

Ljubiteljem zborovske, zlasti še naše mile koroške pesmi, se je torej minulo nedeljo v Mariboru obetal v dvorani Union nadvse prijeten in kakovosten večer. In res, v nabito polni dvorani se je občinstvo lahko prepričalo o resničnosti gornjih besed. Saj je navdušeno spremljalo petje devetih koroških pevskih zborov, ki so dokazali, da je ljubezen do petja dragocena in priljubljena vrednota. Petje pomeni koroškemu Slovincem trden kamen narodne zavesti, ponosa in volje do dela in ustvarjalnosti. Koroški Slovenec ve, da mu ravno naša pesem, katere se oprijema z vsem srcem in dušo, daje moč zavesti, da se nikdar ne sme vdati in da se mora bojevati do končne pozitivne rešitve vseh, na našem dvojezičnem ozemlju, še nerešenih narodnostnih vprašanj.

Na mariborskem koncertu so sodelovali tile naši zbori: 1. Moški pevski zbor SPD „Edinost“ iz Pliberka (vodi Folti Hartman).

2. Moški pevski zbor „Franc Leder-Lesičjak“ iz Štebna pri Globasnici (vodi Janez Petjak).

3. Mešani pevski zbor SPD „Radiše“ (vodi Šimej Wrulich).

4. Mešani pevski zbor „Podjuna“ — SPD „Edinost“ iz Pliberka (vodi Oto Wutte).

5. Mešani pevski zbor SPD „Gorjanci“ iz Kotmare vasi (vodi Maks Mihor).

6. Mešani pevski zbor „Globasnica“ (vodi Janez Petjak).

7. Mešani pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba v Rožu pod vodstvom Lajka Milisavljeviča.

8. Moški zbor SPD „Trta“ iz Žitare vasi in SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana (vodi Jozi Starc).

9. Mešani pevski zbor „Jakob Petelin-Gallus“ iz Celovca (vodi Jožko Kovačič).

10. Vsi mešani pevski zbori pod vodstvom Jožka Kovačiča.

11. Vsi moški pevski zbori pod vodstvom Foltija Hartmana.

Popoldanski koncert koroških zborov je odlično uspel, občinstvo je bilo navdušeno ob petju naše mehke slovenske koroške pesmi, zlasti je zaorila dvorana ob petju zadnjih dveh skupnih pesmi: mešani zbori so zapeli pesem: **Pradedom**, Radovana Gobca, moški zbori pa Kernjakovo **Juhe, pojdam v Škufače**.

Ne smemo pozabiti še simpatične napovedovalke posameznih točk Brede Varlove.

Ob koncu moramo poudariti, da so ljudje navdušeni in izredno zadovoljni odhajali na svoje domove.

Gostitelj je po prireditvi poskrbel tudi za telesno počutje, ko je vse nastopajoče zbere povabil na okusno večerjo. Ob tej priliki je vsak zbor dobil za spomin sliko (akvarel) ptujskega slikarja.

B. L.

DOM v TINJAH

Od sobote, 23., ob 15.00, do nedelje, 24. IV., do 17.00

„IZOBRAŽEVALNA PONUDBA IN NJEN USPEH PRI MLADINI“

Voditelj: Miha Zablatnik in team referentov

Prireditelj: KDZ in Dom v Tinjah

Nedelja, 24. IV., od 8.30—15. ure

„MNOGOLIKO ŽIVLJENJE FARNEGA OBČESTVA“

Dan duhovne obnove župnijskih svetnikov St. Egyda

Prireditelj: Župnijski svet St. Egyd, Celovec

KRITIKA — IZZIVANJE ALI POMOČ?

DIE KRITIK — HERAUSFORDERUNG ODER HILFE?

Tinjski kulturni pogovor

Prireditelj: Sodalitas in Klub mladje

Kraj: Dom prosvete v Tinjah

Čas: od nedelje, 1. 5. 1977, ob 14. uri, do ponedeljka, 2. 5. 1977, po zajtrku

Uvodno predavanje:

univ. doc. dr. Aleš Lokar, Trst

Od sobote, 30. IV. 1977, ob 14.00 do nedelje, 1. V. 1977, do 17.00

„MOZAIK DNEVNEGA VESELJA“

Dnevi srečanja za študente

Voditelj: kaplan Janez Tratar

Nedelja, 1. V. 1977, od 14. do 20.00

„KRITIKA — USTVARJALNA SPODBUDA“

Tinjski literarni pogovori

Prireditelj: Klub mladje in Dom v Tinjah

obraz. Presenečeni Renato je v srce zadet zaradi prijateljevega izdajstva in se zdaj tudi sam pridruži zarotnikom.

Tretje dejanje:

Zarotniki sklenejo v Renatovi hiši umoriti guvernerja. Kdo bi opravi obsodbo, pa naj določi žreb, in Amelijo prisilijo, da sama izvleče žreb. Kot nalašč izbere žreb Renata, ki vidi v tem naključju poseben migljaj usode. Na večernem pustnem plesu bo izpolnil to nalogo in tako poplačal prijateljevo prevaro.

Guverner se odloči, da bo Renata odposlal kot poslanika na Finsko, da bi se ta lahko odpovedal Ameliji in kalitvi prijateljeve družinske sreče. Paž Oskar mu prinese sporočilo o novi preteči nevarnosti, a Riccardo se za to opozorilo ne zmeni. Renato na plesu izmami od paža skrivnost, v kakšno masko je našemljen Riccardo. Riccardo pride neustrašeno v dvorano, da bi se še zadnjič poslovil od Amelije. Amelija ga odkrije v vrvežu in ga prosi, naj se za božjo voljo takoj umakne z nevarnega mesta. Tedaj pa ju že zaloti Renato, ki Riccardo zabode in tako izpolni zarotniški sklep. V zadnjih zdihljajih potrdi Riccardo Amelijino nedolžnost in pokaže Renatu podpisano imenovanje za poslanika na Finskem. Obupani Renato uvidi svojo zmo. Riccardo pa mu umirajoč odpusti.

Opera „Ples v maskah“ se bo začela v nedeljo, ob 14.30 v Mestnem gledališču v Celovcu.

Oglašujte
v našem listu!

Gostovanje Ljubljanske opere

Kot je znano, naš list je o tem že poročal, bo v nedeljo, 24. aprila, v Celovcu gostovala Opera Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. Ljubljanski umetniki bodo uprizorili Verdijevo opero v treh dejanjih „Ples v maskah“. Besedilo je napisal Antonio Somma, prevedel pa Smiljan Samec. (Op. ured.)

Za boljše razumevanje Verdijevega dela prinašamo danes vsebinsko opero:

Prvo dejanje:

Odposlanci in častniki čakajo v guvernerjevi palači na jutranjo audienco. Le Tom in Samuel, ki guvernerja sovražita, prežita na vsako priložnost, da bi se mu maščevala. Riccardo pozdravi čakajoče in jim obljubi izpolnitev njihovih prošelj. Paž Oskar mu predloži seznam povabljenec za predpustni ples. Guverner se z zadovoljstvom ustavi ob imenu Amelije, ki je žena njegovega prijatelja Renata, a je deležna tudi njegovih simpatij. Renato ga posvari pred pastmi skrivne zarote, za katere pa se Riccar-

mu guverner skrivaj vtakne v žep možnjo zlata in ukaz za napredovanje v častnika. Vedeževalki sporoči, da bi rada neka dama z njo govorila na samem. Riccardo spozna v njej Amelijino slugo. Ko se potaji, res vstopi Amelija, ki želi od čaravnice lek zoper svoje nedovoljeno nagnjenje do Riccarda. In Ulrika ji nasvetuje, naj v ta namen opolnoči nabere na morišču neko zel, ki ji bo pomagala. Riccardo sklene biti ob napovedani uri Ameliji v pomoč. Po njenem odhodu pa si da prerokovati še Riccardo. Ulrika mu napove, da bo umrl pod roko tistega prijatelja, ki mu bo prvi stisnil roko. Tedaj vstopi Renato in mu v skrbeh za prijateljevo varnost stisne roko. Ljudstvo se zgrozi. Riccardo pa se zasmeje zavoljo nesmiselnosti Ulrikine preokbe.

Drugo dejanje:

Na morišču pod vešali Amelija strahoma išče čarobno zelišče. Riccardo jo prestreže in ji izsili priznanje dolgo zatajevane ljubezni. Padeta si v objem, iz teme pa se

do mnogo ne zmeni, saj se zanaša na svojo priljubljenost med ljudstvom. Ko mu sodnik prinese v podpis predlog za izgon vedeževalke Ulrike, sklene guverner, da se bo preoblečen sam odpravil v njen breg, kjer naj mu, neznane mu, napove prihodnost. Na to svojo posebno zabavo povabi tudi vse navzoče. — Pri vedeževalki je zbrano precej praznovernega ljudstva. Riccardo vstopi preoblečen v ribiča. Ko sliši, kako je ženska napovedala preprostemu mornarju Silvanu bogastvo in napredovanje,

začujejo koraki. Amelija se brž zgrne v pajčolan in pred zaljubljenca stopi Renato, ki je zvedel, da Riccardo zasleduje zarotniki. Tudi Amelija ga prosi, naj zbeži. Riccardo terja od Renata obljubo, da bo neznanko varno spremil do mestnih vrat, ne da bi poskušal izvedeti, kdo je. Namesto Riccarda najdejo zarotniki Renata. Ko spoznajo svojo zmo, bi radi izvedeli, kdo je njegova skrivnostna spremljevalka. Renato se jim postavi v bran z mečem, Amelija pa ga hoče ubraniti in si sama razkrije

Posebnost je boljša, kajti navadno imajo mnogi!
Zaradi tega raiši takoj h

po kuhinje!

PODJERBERK —
ST. KATHREIN
Škofiče/Schiefling
Tel.: 0 42 74 - 29 55 18
Celovec/Klagenfurt
Rothauerhaus
Tel.: 86 2 92

LUTKOVNA PREDSTAVA: „HUDOBNI GRAŠČAK“

Prireditelj: Katoliška prosveta v Št. Ilju

Kraj: Št. Ilj, v farni dvorani

Čas: sobota, 23. 4. 1977, ob 15. uri

Nastopa: Lutkovna skupina SPD „Bisernica“ iz Celovca

Ivan Cankar: „Za narodov blagor“ v Ljubljani

Pomemben gledališki dogodek za naše šolarje

Na povabilo Slovenskega dramskega gledališča in Slovenskega gledališkega muzeja v Ljubljani, sta obe kulturni organizaciji v Celovcu, Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza, organizirali obisk predstave „Za narodov blagor“ v ljubljanskem dramskem gledališču.

Iz Celovca je v četrtek, 14. aprila, odšlo v Ljubljano 330 učencev, učenk in učiteljev oziroma profesorjev Slovenske gimnazije v Celovcu, strokovne šole za ženske poklice iz Št. Jakoba v Rožu in gospodinske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu, da prisostvujejo predstavi Cankarjevega dela.

Udeležence sta pozdravila v Drami predstavnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije Martin Zakrajšek in pisatelj Ivan Potrč.

Satira, najkočljivejša literarna oblika, v kateri se resnica meša z višjo resnico in celo višjo neresnico, je v Cankarjevi umetnini „Za narodov blagor“ zapeljiva predvsem zaradi svoje totalnosti in brezkompromisnosti. Cankarjev satirični splet, ki leti na slovenske politične razmere v začetku našega stoletja, je podoben komornemu plesu spak, saj večkrat brez kakršnihkoli psihološko prepričljivih razlogov ljudje prihajajo in odhajajo, preganjajo drug drugega, se sestajajo, drug drugega zapuščajo in drug proti drugemu intrigirajo. Realistična psihologija bi lahko ugotovila celo vrsto pomanjkljivosti tudi v notranjih odnosih med ljudmi, a Cankar se ni nameril risati svojih spak z realistično psihologijo, zakaj taka psihologija ne bi mogla služiti smotom njegovega boja. Čeprav je dejal, da je njegova komedija zgrajena na železen način, nas psihološke neresničnosti vedejo v isto smer kot Cankarja, torej v veselje do ostre pretiravanja, ki se v satiri nujno izživlja preko dovoljenih mej. Načelo takega gledanja se kaže tudi v jezikovni logiki komedije „Za narodni blagor“, ki ne sodi v vsakdanjo jezikovno logiko, saj ima skoraj sleherni stavek svojo pravo vsebino šele za svojim pročeljem. In šele ko odkrijemo tisto pravo vsebino, se nam prikaže vse hinavstvo, poniglavost, cinizem ali gan-

ljiva neumnost ljudi, ki predstavljajo svet te satire. Zato je osnovni uprizoritveni slog Cankarjeve satire lahko fantastičen in Aleš Jan je bil upravičen, ko je krenil po tej poti.

A Cankarjeva komedija je zrasla iz slovenske politične problematike ob prelomu dveh stoletij. Tedaj je v evropskem svetu živahno cvetel kapitalizem, njegovo cvetje je začelo sumljivo dišati, očitno je bilo, da se je evropski duh začel razkrajati. Gledališčnikom in filmskim umetnikom in tudi svetovni modi je „slog 1900“ pomembna umetniška snov, ki se je v vseh treh omenjenih vejah človekovega udejstvovanja že dolgo izživljal in se še izživlja — z velikim uspehom. Zato nam vstajajo ob „Narodovem blagru“ pred očmi politične, idejne in slogovne posebnosti „sloga 1900“ in samo v tem slogu se nam zdi približevanje jedru Cankarjeve komedije varno.

Ljubljanskim dramskim igralcem-umetnikom je uspelo predstaviti svežo, privlačno, zlasti pristno gledališko predstavo. Režiser Aleš Jan je poudaril v uprizoritvi „Narodovega blagra“ prav tiste razsežnosti teksta, ki tako jasno zažive v kasnejših Cankarjevih dramah. To so: huda satira in ironija na politične razmere in znano omahljivost Cankarjevih junakov.

Prav zaradi teh notranjih Cankarjevih lepote je napravila komedija „Za narodov blagor“ na naše slovenske koroške udeležence nepozabno doživetje, ki se ga bodo še spominjali dolgo.

Po predstavi so bili naši koroški slovenski obiskovalci gostje Bežigradske gimnazije. Ob tej priložnosti je imel ravnatelj prof. dr. Pavle Zablatnik kratek nagovor, v katerem se je pristrčno zahvalil gostiteljem za povabilo.

B. L.

FRANC AICHHOLZER:

(3. nadaljevanje)

V rokah gestapa

(IZ SPOMINOV NA KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE BUCHENWALD)

Samo ob sebi je umevno, da nas je spreletaval mraz, ker smo se morali zavedati in sprijazniti z mislijo, da smo oropani vsake svobode, na milost in nemilost izročeni tem ljudem. Pri tem nas je najbolj mučila misel, ker nismo videli iz tega položaja nobenega izhoda. Saj noben zapornik ni mogel vedeti, če bo še kdaj prišel na svobodo ali pa mu je usojeno, da mora na ta ali drugi način umreti v koncentracijskem taborišču. K sreči pa je šla zgodovina drugo pot, kakor so jo začrtali graditelji tisočletnega rajha.

Kmalu smo stali pred novimi postopki. Bili smo ostriženi, ker so jetniki brez časti in ne smejo nositi dolgih las. Prišli smo v kopelj, dobili nato cebrasto barvano obleko, čepico in težke čevlje, kakršne nosijo gozdni delavci. Ker smo bili označeni kot „politični“ jetniki, je bil vsakemu od nas prišit na levi strani bluze rdeč trikotni znak, da smo se tako razločevali od drugih, kakor npr. delomrznih s črnimi, raziskovalcev sv. pisma z vijoličastimi ali pa z izrazitimi zločinci, ki so nosili zelene znake. Židje so bili uvrščeni med Cigane. Nad rdečim znakom pa je bila našita številka, zakaj vsak jetnik je imel v

tistega grešnika in ga ovadil pri poveljstvu. V tem primeru je bil klican, kakor so to rekli, „pred vrata“, kjer je poslovalo poveljstvo. Tam so ga kratko zaslišali in nato je bila izrečena kazen: 10, 15, 20 ali tudi več udarcev s pretepačem na zadnji del telesa. Izvršitev sodbe je bila navadno takoj. Obsojenec se je moral nasloniti s celim

Najmlajši pripornik je bil Poljak

gornjim životom na tako imenovana kozla — to je bilo štirioglo močno stojalo, podobno mizi — noge pa je moral obrniti na znotraj, da je bil tisti del telesa močno napet, nakar sta eden ali dva esesovca z vso silo s pretepačem udarjala po ubogi žrtvi. Posledice so bile v nekaterih primerih prav hude, posebno tedaj, če so bile telesne poškodbe težke, zlasti če je imel kaznjene slabo srce ali ledvice.

Toda za vse to se surovi esesovci niso zmenili, nasprotno, uživali so nad stokanjem teh trpinov. Druge, zelo težke kazni za taboriščnike so bile temnica ali bunker in kazenska kompanija. Te kazni so bile večinoma določene za politične nasprotnike, nad katerimi so se hoteli maščevati.

Taborišče je bilo obdano z žico, ki je bila napolnjena z močnim tokom, tako da je stik z njo povzročil takojšnjo smrt tistega, ki bi skušal priti preko ograje. V razdalji po 50 metrov so stali stolpi za stražo, ki je imela ponoči na razpola-

go svetilnike, tako da je bil beg iz taborišča skoraj nemogoč, kajti tako so obvladali stražniki ves prostor.

Če pa se je kljub temu pripetilo, da je izginil kak jetnik, je imelo to za vse taboriščnike zle posledice. V takih primerih so morali jetniki, ki jih je bilo navadno nad 10.000, stati na zbirnem prostoru tudi ob najslabšem vremenu in najhujšem mrazu po cele ure, pa tudi ves dan, dostikrat tudi še ponoči, posebno če se ubežnik ni sam vrnil ali ga ni bilo mogoče najti. Tudi se je pripetilo, da je bila ob takih prilikah odvzeta ali pa močno skrajšana

vsem jetnikom že itak zelo pičila hrana za več dni, a so morali kljub temu vršiti svoja težka dela. Posledica je bila, da so ljudje od slabosti popadali in jih je bilo treba odpeljati ali odnesti v bloke ali v revirje, kjer so se opomogli ali pa tudi nadalje hirali in umirali.

(Dalje prihodnjič)

KOMARJI

Družina je taborila. Mama je pogasila luči, da jih ne bi nadlegovali komarji. Čez nekaj časa je mala Jožica zagledala v temi kresnice in preplašeno zaklicala: »Mama, pridi hitro! Komarji me iščejo z baterijami.«

SLAB NASVET

Dva prijatelja se pogovarjata: tistemu, ki je velika lenoba, pravi drugi:

»Poslušaj moj nasvet, loti se dela z obema rokama!«

»To sem že poskušal, a nikoli nisem mogel najti tretje roke, ki bi delala.«

Kako to smrdi

Mira je uspešno končala višjo ekonomsko šolo in prišla domov na počitnice. Oče in mama sta se razveselila njenega prihoda, z upanjem na njeno pomoč pri težkem in napornem kmečkem delu. Toda njuno veselje je bilo preuranjeno. To sta spoznala že takoj drugi dan, ko se je Mira komaj ob osmih zjutraj široko zehajoč prikazala na hišnem pragu. Oče se je s koso na rami vračal z bližnjega travnika, kjer je kosil: „Dobro jutro, zaspanka, si že vstala?“

„Dobro jutro oče. Res sem malo pozna. Izpiti so me zdelali.“

„Vem, vem. Toda popoldan, upam, boš nama z mamjo prišla pomagat sušit. Kajne?“

„Toda oče, popoldne se name ravam sončit...“

„Saj, saj. Ravno travnik je najprimernejši za sončenje.“

„Toda tam se moraš obračati in grabiti. Ves se oznojiš, otava pa se še tako neprijetno kadi. Ne, oče, tega ne morem. Samo pomisli, kakšna bo moja koža!“

„Na travniku boš najbolj ogorela.“

„Oprosti, oče, nisem več za težaško delo.“

„A tako? Postali smo torej gospodična.“ Obesil je koso na oreh sredi dvorišča ter zamišljen in s sklonjeno glavo stopil v hišo. „Dobro jutro,“ je pozdravil ženo, ki je v kuhinji cvrla jajčka, „najino gospodično sem povabil, naj nama pride popoldne na travnik pomagat.“

„Bo prišla?“

„Kje pa! Dejala je, da se mora popoldne sončit. In še to je dejala, da ona sploh ni več za težaško delo.“

„Čakaj, naj se malo vživi, potem pa bo pomagala.“

„Jaz pa mislim, da se sploh ne bo več vživela.“

„Toda, oče, ne obsojaj je že prvi dan.“

„No, bomo videli!“

Čez nekaj dni je oče molzel krave, ko je Mira stopila na hlevski prag. „Dobro jutro, oče!“

„Dobro jutro!“

„Uh, kako neznosno tukaj smrdi! Krave so pa res nesnažne živali, saj ležijo v lastnem blatu. In ko jih sedaj gledam, me kar mine apetit do mleka in mlečnih izdelkov.“

„Pa veš, Mira, da kravam vedno, preden jih pomolzem, skrbno umijem in obrišem vimena.“

„To vem, oče, toda s tem ne preženeš smradu iz hleva.“

„Tudi smrad iz hleva izgine, ko gredo krave počesane na pašo, in ko je tudi hlev očiščen.“

„Kljub temu se mi gabijo.“

„A tako? Sem mislil, da bi mi pomagala pomolsti!“

„Kaj pa misliš, oče? Kakšne pa bodo moje roke?“

„Že dobro, saj ni treba, če nočeš.“

Ko je oče s polno golido mleka prišel v kuhinjo, je dejal ženi: „Naša gospodična dobro napreduje. Prosil sem jo, naj mi pomaga pomolsti kravo. In kaj mi je dejala? Da ona že ne bo molzla, ker se krave valjajo v lastnem blatu in obupno smrdijo.“

„Tega si pa res ne bi mislila od nje.“

Nekega jutra je mama krmila prašiče, ko je Mira stopila v svinjak: „Dobro jutro, mama.“

„Dobro jutro, Mira. Ravno prav si prišla, mi boš pomagala nakrmit prašiče.“

„Mama, le kako moreš kaj takega zahtevati od mene?“

„Mira, pa mi reci, da so ti že kdaj krvavice, klobase in šunke, ki si jih s slastjo jedla, smrdle?“

„Veš, mama, prej sem bila še otrok in vsega tega nisem opazila.“

„Mira, Mira! Ne bi se ti čudila, če bi bila rojena v mestu. Tako pa si rojena in si odrasla na deželi!“

„Kaj morem, če se mi vse to gabi in mi smrdi!“

Pa se iznenada oglasi oče, ki je ves čas njunega pogovora stal za vrati: „Mira, le počakaj. Še marsikaj v življenju se ti bo gabilo in smrdelo. Žal mi je samo to, da si najina hčerka. Če bi bila mestna, se ne bi čudil. Tako pa nimam več besed.“

Od tega dne je nista več vabila na nobeno delo. Vsi trije so spoznali, da se je med njimi utrgala nit, ki jih je povezovala. Oče in mati sta spoznala, da živita popolnoma drugačno življenje kakor hčerka. Ona živi v svobodni dobi, a njuno življenje je zraslo iz zemlje, živi z zemljo in slednjič se bo z zemljo tudi združilo. Od tega dne so postali molčeči. Le redko je bil med njimi prijeten družinski pogovor. Molče so opravljali vsak svoj posel in molče hodili drug mimo drugega. In mamine oči so bile večkrat rdeče od joka.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Tako je izgledala naša uniforma v koncentracijskem taborišču Buchenwaldu

koncentracijskem taborišču svojo številko.

Če je kdo kaj zagrešil ali se je kakemu esesovcu zdelo vredno za ovadbo, kajti v koncentracijskem taborišču je bilo težko vedeti, kaj je prav in kaj ni, je napisal številko

DR. FRAN DETELA:

15

Mala življenje

POVEST

„Ti mi nikoli ne verjameš!“ toži Štefan in jo skuša uloviti za roko, a se mu ne posreči.

„Kar pusti mojo roko!“ pravi Rozalka. „Najbolje je, če ostane pri meni.“

„Oh, kako si hudobna!“

„Štefan, pusti vendar te neumnosti,“ se jezi deklica. „Povej mi kaj pametnega, potem te bom rajši imela.“

„Ali me boš res rada imela?“

„Res, če ti rečem.“

„I, kaj bi ti pa povedal,“ premišljuje Štefan, „ko nič ne vem, čisto nič posebnega; samo nekaj vem, Rozalka, da me ti nimaš nič rada.“

V takem pogovoru sta prišla daleč od Šimonove hiše. Skoraj sredi pota od Pečarja sem je velik studenec, iz katerega je napeljana voda na korito. Ta studenec tudi v največji suši ne usahne, in Pečar in Šimon gonita sem živino na vodo. Ravno je napajal Primožev Jurij Pečarjevo govejo živino, ko pride Rozalka s Štefanom.

„Štefan, zdaj pa le pojdi domov,“ pravi deklica, „da ne bodo rekli tako pa tako, da postopava okrog pri belem dnevu.“

„Kdo bo rekel! A, tam je vaš novi hlapec, ali se tega bojiš?“

„Prav tega. Bogve kakšen človek je; morebiti rad ljudi opravlja. Kar pojdi, zbogom!“

„Nič se ne boj, Rozalka! Če bo kaj rekel, jaz mu že pokažem.“

„Če ne greš, bom huda!“ mu zažuga deklica, in Štefan se poslovi. „Drevi pridem kmalu; slišiš?“ vpije še za njo; a ona je bila že daleč in hitro je došla Jurija, ki je tiral svoje rogate podložnike domov.

XIII

Jurij služi na Strmi peči za hlapca. Večkrat mu je bilo prišlo na misel, zlasti ko so ga začeli loviti, da bi gori poskusil svojo srečo, kajti da ga Pečar vzame v službo, je vedel. A na zimo vendar ni hotel hoditi, in malo ga je tudi strašil samotni kraj. Najbolj ga je odvrčal od te misli stari Premec.

„Oh Jurček,“ je dejal časih, „bridke solze me hočejo oblitati, kadar tako govoriš. Kaj hočeš, ljubi moj, po onih puščavah! Ljudje sami nimajo kaj jesti, in ti hočeš pri njih kruha iskati? In kakšni ljudje so gori! Dve besedi spregovori vsak teden in odgovora ne dobiš od takega štoru drugače, kakor če vanj skočiš. O dolgčas, dolgčas, da se Bog usmili. In mraz je gori, da vse poka; Miha, daj mi kožuh s peči! Veter pa tak, Jurij, le počakaj, da ti povem. Samo enkrat sem bil zadnja leta gori, pa Bog me váruj še kate-rikokrat! Ko grem tako po bregu, žiii, mi vzame veter klobuk z glave in ga nese dol v graben; jaz pa za njim. Primojdunaj, Jurij, tri druge klobuke sem dobil v hosti, svojega pa ne.“

Tako je pregovarjal dedec Jurija; ko so bili pa Premca odgnali žandarji, se je potikal Jurij vso noč in skoraj ves drugi dan po gozdu. Z nočjo pa se je približal varno Premčevi hiši; gledal je okrog sebe in pazil; vse je bilo tiho in mirno. Splazi se bliže, nikjer nič živega! Iz izbe ne vidi luči, ne sliši Mihovih orgel, in vrata so zaklenjena. Jurij pogleda v hlev, a tudi tu ni stare kravice, ki se je sicer dolgočasila pri jaslih. Dasi ni bil strahopet, vendar obide groza Jurija v tej samoti in polasti se ga grenak čut zapuščenosti. Naglo ostavi Premčevino in hiti proti domu. Tam zve, kaj se je zgodilo, kako so odgnali Premca in njegovega sina. Prva misel mu je bila, da bi se sam podal žandarjem in rešil svoja dobrotnika, ki trpita zanj. A poučé ga, da bi to onima nič ne pomagalo, ko je dokazano, da sta ga imela pod streho. Po večerji odide Jurij in krene nehoté proti Gorici. V Rožančevi hiši zagleda luč, kar mu zbudi silen srd. Premec je zaprt, on se mora skrivati okrog, in vse zavoljo tega lškarijota. Hišo mu zažgem, si misli v svoji jezi. A kmalu se spomni svoje nevhvaležnosti, kako je prevaril svojega rešitelja in ga osramotil pred vsemi ljudmi. Po pravici trpim, pravi sam pri sebi in se obrne, prav se mi godi. Premec tudi ni nedolžen in vrhu tega, bogve če nas je res izdal Rožanec. Če se me ljudje ogibljejo kot uhajaja, ali naj me še kot požigavca črté in zaničujejo? Ker ni bil Jurij hudobnega srca, ga je lahko odvrnil ta pomislek od nesrečnega sklepa. A zdaj šele, ko nima ne Miha, ne njegovega očeta, zdaj šele čuti, kako je sam, kako je izpahnjen iz človeške družbe. Zadnjega prijatelja je izgubil, in ves drugačen se mu vidi zdaj rojstni kraj. Živo mu stopi pred oči hiša na Strmi peči in njeni prijazni prebivavci. Tja pojdem, si reče; domačo vas zmerom lahko

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 24. aprila: 15.35 Don Vesuvio in hiša potepuhov; duhovnik si prizadeva, kako bi preskrbel zanemarnjenim dečkom v Neaplju prijeten dom — 17.00 Tiček poje — kralj skače; po knjigi Barbare Resch in Wolfa Herrantha — 17.20 Risanka — 17.30 Čebelica Maja: Maja se je rodila — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev dvestotič — 19.00 Avstrija v sliki v nedeljo — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Kraj dejanja: Najdenina — 21.45 Nočni izbor: 4 + 4 = MI; igra o harmoniji in soglasju — 22.10 Čemu Cerkev?; teološki pogovor — 22.40 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 25. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Zgodbe o matematiki; matematika na papeškem prestolu — 10.00 Angleščina v šolski televiziji — 10.00—12.00 Hotel Sacher: Silvestrovo 1913/14 — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Živalski raji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.40 Pojoči teniški igralec Lance Lumsden (5) — 20.55 Ulice San Francisca: Sami sodijo — 21.45 Poročila in šport.

TOREK, 26. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Fizika — 10.00 Uporabna fizika (TV v šoli) — 10.30—12.05 Štirje v džipu; Dunaj za časa zasedbe; filmska satira — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Junaki zraka; začetki letalstva — 18.25

ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Uganiti je treba nekega uglednega pisatelja — 20.00 Kdor trikrat laže; noben kviz za lahkoverneže z Günterjem Tolarjem — 21.10 Načrtovanje podeželskega prostora — 22.10 Hiša na lepem kraju: Domovinska žrtev — 22.55 Poročila in šport.

SREDA, 27. aprila: 9.00 Oddaja z mišjo — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 Kemija (TV v šoli) — 10.30—11.50 Lancelot, kraljičin vitez; nagibi srednjeveške pravljicne snovi o omizju kralja Arturja — 17.00 Pralni dan — predstava lutkovnega odra — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Risanka z Adelheido (13) — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Premirje; žalostna ljubezenska zgodba vdovca in mladenke — 21.50 Poročila in šport.

ČETRTEK, 28. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Ljudsko gospodarstvo — 10.00 Obraz stoletij (TV v šoli) — 10.30—12.15 Premirje (ponovitev s prejšnjega dne) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Kuhinja v televiziji — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 18.55 Izložba — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 To je opera; javna prireditev v newyorški metropolitanski Operi — v tej najslavnejši operni hiši je zbranih 3000 otrok in Danny Kaye jim razlaga, kaj je pravzaprav opera. Na odru je zbranih 200 sodelavcev, od upravnika do scenarista — 21.05 Apolon iz Bellaca; drama Jeana Giraudoja — 22.05 Poročila in šport.

PETEK, 28. aprila: 9.00 Za cicibane — 9.30 Zvok po človeški roki: Jazz 2 — 10.00 Zvok po človeški roki: Elektronska glasba (TV v šoli) — 11.30—12.50 Iz življenja ljubeznivo-šaljivega irskega originala — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Emmingerji (2): Rjavi stolček — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Starec; stari mož je pri prometni nesreči izgubil življenje; šofer, ki je povozil le-tega pa je pobegnil. Vprašanje je sedaj, kdo je storilec? — 21.10 Obzorja — 21.55 Šport — 22.00 Bojni čoln na reki Jangcekiangu; Kitajska 1926: Pustolovščine ameriškega bojnega čolna — 23.30 Poročila.

SOBOTA, 30. aprila: 15.10 Ob Donavi, ko cvete vinska trta; šaloigra o dečku, ki išče svojo novo mamico — 16.45 Pojoči teniški igralec Lance Lumsden — 17.00 Risanka — 17.30 Obalni gusarji; napeta pustolovščina na kanadski zahodni obali: Presenečenje ob rojstnem dnevu — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 ORF danes — 18.30 Heinz Conrads v soboto zvečer — 18.55 Prijetni dom — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.30 Čas v sliki, kultura — 19.55 Šport — 20.20 Na tekočem traku; družinska igra z Rudijem Carrelom — 21.55 Šport — 22.10 Vprašanja kristjana — 22.15 Deset ur časa za Virgila Tibbsa; zmožni črnski kriminalni poročnik raziskuje in pojasni zločin — 23.55 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 24. aprila: 13.00—19.30 Za Davisov pokal v tenisu: Avstrija—Egipt — 19.30 Film v angleškem jeziku z nemškimi podnaslovi — 19.55 Za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Kanada — Sovjetska zveza — 22.15 Zabava ob glasbi; glasbeno ugibanje za mlado in staro.

PONEDELJEK, 25. aprila: 17.30 Fizika — 18.00 Angleščina — 18.30 Potovanje skozi Pustriško dolino — 19.30 Uporabna fizika (TV v šoli) — 20.00 Hiša na lepem kraju: Domovinska žrtev — 20.55 Človeški vzpon (5) — 21.45 Čas v sliki 2 — 22.15 Posnetek dveh hokejskih iger iz dunajske hale: Švedska — ZRN in Sovjetska zveza — Romunija.

TOREK, 26. aprila: 16.55—19.25 Za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Združene države Amerike — Finska — 19.25 Kemija (TV v šoli) — 19.55—22.15 Hokej: Češkoslovaška — Kanada iz dunajske mestne hale — 22.15 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 27. aprila: 17.30 Ljudsko gospodarstvo — 18.00 Francoščina — 18.30 Samo sprehod (2. nadaljevanje) — 19.30 Obraz stoletij (15) — TV v šoli — 20.00 Margot do ponedeljka; revija z različnimi zvezdniki — 21.05 Mejniki svetovne zgodovine: Kartagina — 21.50 Čas v sliki 2 in kultura — 22.25 Posnetek hokejskih iger: Romunija — ZRN in Kanada — Finska.

ČETRTEK, 28. aprila: 16.55—19.25

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Švedska — Združene države Amerike — 19.25 Zvok po človeški roki (TV v šoli): Elektronska glasba — 19.55—22.15 Hokejska tekma: Češkoslovaška — Sovjetska zveza.

PETEK, 29. aprila: 17.30 Igra in posel — 18.00 Nemščina — 18.30 Portret: Anton Wildgans; pisateljski portret — 19.30 Francoščina (TV v šoli) — 20.00 Znanje-aktualno — 21.10 Film: Aktualnosti iz filmske stroke — 21.55 Čas v sliki 2 in kultura — 22.30 Hokej: Finska — Romunija in ZRN — Kanada.

SOBOTA, 30. aprila: 16.55—19.20 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu: Švedska — Češkoslovaška — 19.20 Igra — podlaga za življenje — 20.20 Zabavna šaloigra o treh preprostih delavcev, ki sanjajo o dobrem življenju bogatih — 21.45 Hokej: Sovjetska zveza — Združene države Amerike.

Kako to smrdi

(Nadaljevanje s 6. strani)

In tako se je približal dan Mirinega odhoda. Mama se je s solznimi očmi poslavljala od svoje hčerke, od hčerke, ki jo je kot otroka tako neizmerno ljubila, a ji jo je odvzelo mesto. Materino ljubeče srce se je dobro zavedalo velike izgube. Oče je naložil dve zajetni potovalki na kolo in vospremil Miro na avtobusno postajo. Ko je odložil potovalki, ji je dejal: „Glej, Mira, v tej potovalki imaš krompir, korenje in stročji fižol, v

drugi pa so jabolka in hruške.“ Mira se je vsa začudena zakrla v očetove oči: „Toda oče, kaj mislite, da bom vlačila v mesto krompir, korenje in fižol?“

„To so vendar sadovi naše zemlje, ki ne smrdijo kakor krave in prašiči.“

Mira je močno zardela in od sramu povesila oči.

„Da, draga hčerka. Vse drugo smrdi. Smrdijo krave. Smrdi mleko, smetana, sir in surovo maslo. Smrdijo prašiči. Smrdijo tudi kravice in klobase, ki jih naredimo iz njih. Smrdi šunka, zaseka in svinjska mast. Smrdijo pa tudi jajca in kokoši, ki jih ležejo.“

Mira si je z robčkom zakrla obraz in se obrnila stran.

„Torej zato, ker vse te stvari tako nepopisno smrdijo, moje ljubeče očetovsko srce res ni preneslo, da bi ti jih naložil v potovalko, ker bi z njimi zasmradila avtobus, stanovanje in mesto!“

„Toda, oče...“

„Zato sem ti raje dal s sabo stvari, ki popolnoma nič ne smrdijo in se tudi tako hitro ne skvrni-jo.“

„Ampak, oče...“

„In zdrava ostani ter se vrni takrat, ko pri nas doma ne bo več takega smradu...“

Še enkrat stisk očetove roke in mnogo, mnogo prepozno potočeh-nih hčerkinih solza. J. S.

Se znate smejati?

NA KMETIH

Dva mestna otroka prideta na kmete. Na pašniku vidita belo in črno kravo. Takoj reče prvi: »Veš, tu se imajo dobro, saj imajo vse zastonj. Bela krava jim daje mleko, črna pa kavo.«

»Da, da, res je, v mestu moramo pa vse kupiti,« doda drugi.

SILOSI V NOSU

Imam sošolko Beti, ki ima sinuse v nosu. Pravila mi je o svoji bolezni, vendar jaz nisem prav razumela izraza »sinus«.

Tilka in Urška sta Beti vprašali, zakaj bo hodila na obsevanje. Beti pa je rekla, naj povem jaz.

»Ker ima vnete silose,« sem odgovorila. Seveda so se mojemu odgovoru vsi smejali.

RADOVEDNOST

V nekem podjetju so imeli cepljenje proti tifusu. Delavci so stali v vrsti. Na vrsto pride mož, ki pa ni imel s seboj zdravstvene izkaz-

nice, zato je šel ponjo. Radovedne ženske so silile vanj, češ naj pove, zakaj ni bil cepljen. Da bi čimprej potešil žensko radovednost, se je odrezal: »Zato, ker sem noseč.«

PRI NJIH

Mirko: »Kaj je to: ima tri noge, je črne barve in visi na steni?«

Marko tuhta, tuhta, a ne ugane.

Mirko: »Klavir vendar!«

Marko: »Klavir ne visi na steni!«

Mirko: »Kaj te pa briga, kako imamo opremljeno stanovanje! Pri nas lahko visi na steni.«

KAZEN

Prometnik ustavi voznika osebnega avtomobila in pregleda naprave na vozilu. Ko ugotovi nekatere pomanjkljivosti, izreče precej visoko denarno kazen.

»Ali ste neumni?« se razhudi voznik. »Mislite, da pobiram denar po cesti kot vi?«

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 24. aprila: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 25. aprila: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Narodnozabavna glasba.

TOREK, 26. aprila: 09.30—10.00 Pisani svet — 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Šport — Knjige za vas.

SREDA, 27. aprila: 13.35—14.30 Celovski radijski dnevnik — Od popevke do popevke.

ČETRTEK, 28. aprila: 13.45—14.45 Celovski radijski dnevnik — Operne arije — J. Virnik: 750-letnica Laškega.

PETEK, 29. aprila: 13.45—14.30 Celovski radijski dnevnik — Obrazi novega slovenskega pesništva.

SOBOTA, 30. aprila: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

RUTAR CENTER MÖBEL + ELEKTRO

Soba za goste tridelna (omara z dvojnimi vrati, postelja in nočna omarica)

S 2790.-

Darujte za tiskovni sklad!

vidim, nesreča pa me nemara ondi ne bo dosegla. Zadnjič prenoči doma, ne da bi razodel komu svoj sklep, in preden se dan zazna, vzame slovo od očetove hiše in mirne vasi, kjer je užil toliko veselja, prebil toliko žalosti.

Ko dospé vrhu Gore, si obriše pot s čela in se ozre nazaj. Sonce je bilo razlilo svoje žarke čez vso majhno dolino, tisoč in tisoč drobnih biserov se je lesketalo po ravnini, po kateri se vije Dolinščica kakor srebrn pas po belem krilu. Drugačen prizor pa se mu pokaže na drugi strani. Gosta megla leži do vrha gore, in on stoji na meji sončne zemlje kakor na obrežju temnega morja. Torej v tej megli bomo živeli, misli Jurij in se obrne otožen proti domačemu kraju. Naenkrat pa zalaja nad njim Pečarjev pes in privabi gospodarja gledat, kaj je. Vesel je pozdravil Matija svojega znanca in ga peljal v hišo, kjer je Rozalka z materjo pripravljala zajtrk. Po jedi se hitro pogodé. Obleke si je Jurij največ izgovoril, ker te je bil najbolj potreben, in pa mirnega bivališča. Da je od Doline doma, to so vedeli, in da mu je Jurij ime. Materi se je čudno zdelo, da nima nič skrinje in da je vse v ruti s seboj prinesel, a Matija si je mislil, da je fant pač izbirčen v službah in goste službe redke suknje. Rozalka ni rekla nič, ne da ji je pogodu in ne narobe.

Gospodar je odkazal Juriju vsakdanje delo in ga peljal potem po svojem posestvu, da mu razkaže meje in pove, kaj je tu, kaj tam nasajeno. Mnogo zemlje ima Pečar, a po ravnem je leži malo; gozdi so lepi in mnogo bi bili vredni, ako ne bi bilo tako težko lesa spravljati iz njih; njive in travnika ni dosti, a ob gozdu in po hosti se razprostirajo veliki pašniki, zakaj ovčarstvo daje glavni zaslužek Pečarju. Zraven hiše stoji dvoje prostornih poslopij: hlev za

ovce in goveda in skedenj s shrambami kmetskega orodja. Vmes je vodnjak, iz katerega se napaja živina, kadar ne more iz hleva. Trikrat na dan je bilo treba nakrmiti živino. Delo na polju se še ni bilo pričelo, in ker ni bilo drugega opravka, je popravljaj Jurij orodje: drevo, brano, voz, zakaj spreten je bil za tako reč, in marsikaj ga je bil naučil Premec, ko še zase ni imel denarja, nikor da bi ga dajal rokodelcem. Od vseh strani je bil ogledal svoje novo domovje, kod pa je bil prišel gor tisto noč, ko je hodil iz Ljubljane, si ni mogel razložiti. Rad je šel gledat domačo vas, kadar jo je obsijalo vzhajajoče sonce ali kadar se je na večer zavijala v senco, toda čim dalje manj se mu je tožilo po njej. Čez dan ni utegnil in ni hotel postopati, zvečer pa, kadar je bilo opravljeno delo, se je shajala vsa družina v hiši, in hitro je tekel čas med prijaznimi razgovori. Gospodar Matija ni bil gostobeseden, a iz vsake besede je gledala odkritosrčnost in dobrohotnost, ki se hitro prikupi. Zgovornejša je bila gospodinja Neža, in čisto materine čudi edini otrok, vedno vesela Rozalka. Ko je bil Jurij prvi večer v tej družbi, se mu je zdelo, da je zopet doma, da vidi poleg sebe očeta in mater in da sliši zopet ljubki smeh svoje sestre. Premčeve družčine vaje je prišel naenkrat na ves drugačen svet. Od začetka je mislil, da ne bo mogel pogrešati Premca in njegovega sina, a kmalu mu je bil pogovor z novimi znanci toliko dražji in lepši, da se je z nekako neprijetnim čustvom spominjal nazaj prejšnjih zabav. Svet se mu je zdel ta pomenek proti onemu praznemu besedovanju, in tem hitreje se mu je priljubilo redno zdravo življenje, ker je bil do grla sit ničemurnega pohajkovanja. Od mladih nog vedno k dobremu napeljan je bil ohranil še krepostno podstavo, in hudo ga

je časih speklo, ko je videl, kako malo je razvit pri Premcu čut pravičnosti. Nehoté je primerjal Premca s Pečarjem, in kako neugodno je bilo to primerjanje za njegovega rešitelja in dobrotnika, ki mora celó ječo zanj trpeti! Žalilo je to Jurija, kakor boli vsakega človeka, če mora biti hvaležen komu, kogar ne more čislati.

Pečarjevi so pa tudi skrbeli zanj, kakor da bi bil domač. Mati je takoj videla, da nedostaje Juriju perila, in brž je naročila, kar je bilo treba, in Matija je poskrbel, da se mu je hitro izgotovila izgovorjena obleka, „da se fant ne bo sramoval“. Šentflorjanski cerkovnik, ki je obiskoval ob nedeljah Pečarjeve, je bil krojač in šival ljudem daleč po pogorju, in posebno so ga cenili za irhovino; nanj se je obrnil Matija. Klobuk je kupil Juriju, ko je imel opravke pri komisiji, in dal mu je svoje visoke škornje, ker so prizadevali njemu preveč sitnosti pri obujanju. Tako je bil mladenič nov od vrha do tal.

XIV

Znanja Pečar ni imel z mnogimi ljudmi; največ je občeval s sosedom Simonom, čigar sin Štefan je skoraj vsak dan prišel v vas. Prvi dan ga je Jurij le malo videl, in samo povedali so mu, kdo je. Komaj pa so drugega dne Pečarjevi odvečerjali, je že prikadil moško Štefan. Poznalo se je mladeniču po vsem vedenju, da je tukaj domač; saj je tudi petelin na domačem dvorišču najpogumnejši in krog domače hiše pes najhuje laja. Z neko ponosno dostojnostjo ogovori Jurija. „Kako ti je pa ime, fant?“ ga vpraša.

Ko mu Jurij pové svoje ime, se zasmeje Štefan na ves glas. „Presneta reč!“ pravi, „Dolinci pa menda res ne poznate drugega svetnika kakor sv. Jurija.“ (Dalje)

Razstava Slovenski tisk na Koroškem

V Slovenski veži — auli slovenici — so v tork zvečer odprli razstavo Slovenski tisk na Koroškem, katero moremo čisto preprosto imenovati „edinstveno“. Prerez skozi slovensko založništvo na Koroškem je izredno posrečen. Razstava ima jasen koncept: predstaviti vlogo Koroške in še posebej „Celovca kot znamenitega kulturnega središča z bogato založniško dejavnostjo“, kakor je bilo rečeno v slavnostnem govoru.

Razstavo je sestavila Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani, pripravo razstave pa sta imela na skrbi njen ravnatelj Jaro Dolar ter Radojka Vrančič. Jaro Dolar je bil tudi otvoritveni govornik. Izvlečke iz njegovega (dvojezičnega) nagorova objavljamo na posebnem mestu.

Na otvoritvi je goste pozdravil predsednik Slovenske prosvetne zveze Valentin Polanšek, ki je tudi prireditelj razstave. Med častnimi gosti: župan Guggenberger, rektor celovške univerze dr. Heintel, konzul Zupančič, ustanovni ravnatelj Slovenske gimnazije dr. Tischler, dr. Apovnik z urada deželne vlade ter številni drugi zastopniki slovenskih organizacij.

Razstava je sila poučna za Slovence in Nemce: Slovencem krepki hrbenico in samozavest, da niso le obrobni preostanek v drugi državi živečega slovenskega naroda, ampak da so bili pionirji slovenske književnosti. To bo tudi spoznal vsak neslovenski obiskovalec razstave. Kakor je Jaro Dolar dejal, so posvetili posebno pozornost tistim knjigam, ki so se že svojčas prizadevale za medsebojno spoznanje obeh narodov. Poleg slovarjev in čitank so bili to razni članki o Slovincih in slovenskem jeziku — v nemščini.

Posebej zanimiva za primerjavo z današnjo jezikovno ureditvijo je vitrina, ki kaže med drugim devet nemško-slovenskih priročnikov za

c. k. vojake, nadalje dvojezični deželni uradni list ter cerkvena pastirska pisma v slovenščini. Ironija usode je, da bo najbrž repertorij koroških krajevnih imen v obeh jezikih iz leta 1883 služil kot podlaga za „pravopis“ krajevnih imen leta 1977. Tedaj so oblasti vedele, da obstajajo slovenska imena in kako se pišejo pravilno. Danes pa pravijo, da so krajevna imena umetno „jugoslavizirana“. Leta 1883 niso bila, kajti tedaj Jugoslavije sploh še ni bilo. Danes pa delajo, kakor da bi bila slovenščina mrtev jezik in se v zadnjih sto letih ni razvijala dalje.

Poučna razstava, ki jo priporočamo vsakomur.

Razstava bo odprta do 29. aprila 1977, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 17. ure.

GOVOR JARA DOLARJA

Za duhovne gospode, ki so sredi preteklega stoletja začeli sistematično — ne samo sporadično kakor že stoletje pred tem — z ustanovitvijo Mohorjeve družbe izdajati slovenske knjige, je bila njihova odločitev gotovo napredno in celo drzno dejanje — saj še ni preteklo sto let, ko so z najvišjega mesta hvalili Slovence, da ne znajo brati in da so zaradi tega tako zvesto ohranili katoliško vero, kajti „v umetnosti branja in pisanja je velika zapeljivka nevarnost“.

Lahko bi govorili o zgodovinskem protislovju, ali celo o dialektiki, da je prav tu slovenska knjiga doživela zmagoslavje, ki bi mu težko našli par. Leta 1918 je v Celovcu izšlo 5 slovenskih knjig, med njimi ena antologija in en roman, katerih vsaka je bila tiskana v 91.000 izvodih. Za jezik, ki ga je tedaj govorilo komaj kaj več kakor en milijon, je to uspeh, na katerega smo Slovenci lahko upravičeno ponosni. To namreč pomeni, da je na vsakih 15 Slovencev — tudi na

novorojence, slepce in duhovno zaostale — prišla po ena knjiga. Za jezik, ki ga je na primer razumelo 100 milijonov ljudi, bi taka sorazmerno enako velika naklada morala doseči več kakor 6 milijonov izvodov — in to leta 1918, ko še ni bilo sodobnih svetovnih uspešnic — bestsellerjev.

Marljivost slovenskih pisateljev, ki so tu na Koroškem delovali oziroma tu izdajali svoje knjige, je bila zares izredna. Če bi jo primerjali z dejavnostjo njihovih nemško pišočih tovarišev, med katerimi je bilo tudi nekaj Slovencev, se avtorjem, ki so se zavzemali za slovensko knjigo, nikakor ni treba sramovati. Čeprav so nemški pisatelji lahko računali s skoro stokrat več bralci, je bil njihov delež na celotni knjižni produkciji do leta 1918 komaj tri do štirikrat večji od slovenskega.

Po statistiki, ki se naslanja na različno urejene bibliografije in so zaradi tega mogoča odstopanja, ki pa slike najbrž bistveno ne izpreminjajo, je v letih 1800, 1829, 1836, 1838, 1845, 1854, 1857, 1864, 1866, 1867 in 1869 izšlo na Koroškem več slovenskih naslovov knjig in časopisov kakor nemških. Šele v tem stoletju je slovenska knjižna produkcija manjša, a se je, kakor smo že omenili, naklada povečala.

Krščanska kulturna zveza
v Celovcu

OBČNI ZBOR V 70. LETU PO USTANOVITVI

Krščanske socialne zveze za Slovence na Koroškem

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi na občni zbor, ki bo v petek, 22. aprila, ob 19.30 v DIJAŠKEM DOMU MOHORJEVE DRUŽBE, 10. Oktoberstraße 25, v Celovcu. Ob tej priliki bo pel tudi mešani pevski zbor „Rož“ iz Št. Jakoba, pod vodstvom Lajka Milisavljeviča.

TRDNJA VAS — SELE 2:4 (1:1)

S slabimi občutki so se v nedeljo Selani podali v Trdnjo vas, saj tu še nikoli poprej niso osvojili točk. Tudi tokrat ni drugače kazalo. Čisto neupravičeno je namreč sodnik nasprotniku dosodil enajstmetrovko. To priložnost je njihov najboljši igralec, Pitsch, hladnokrvno izrabil v 4. minuti tekme. Selani se po tem šoku dolgo niso znašli. Po silovitih napadih je le uspelo Petru Olipu, po kombinaciji z Dovjakom, izenačiti.

Takoj na začetku drugega polčasa je napravila selska obramba hudo napako in Trdnjevaščani so znova povedli. Tudi pri tem zadetku je bila sodnikova odločitev dvomljive narave. A Selani niso vrgli puške v koruzo, ampak so se z vso silo vrgli v napad. V 73. minuti se je igra sprevrgla v prid Selanom. Franca Dovjaka je nasprotni branilec ustavil le še na neko- rekten način, in sodnik se je odločil za enajstmetrovko. Nanti Olip je z natančnim udarcem v desni spodnji kot izenačil. Malo navrh so Selani prevzeli vodstvo. Zopet je zadel v črno Peter Olip, katerega je uspelo po podaji iz prostega strela prelisičiti branilca in še vratarja. Sedaj so Selani samo še branili in iskali srečo v protinapadih. Priigrali so si vrsto zrelih priložnosti. Eno od teh je Nanti Olip tri minute pred koncem izrabil, ko je z močnim udarcem neubranljivo poslal žogo v mrežo.

Igrali so: Marjan Olip, Tomi Oraže, Tomi Pristovnik, Flori Jug, Erik Travnik, Zdravko Oraže, Nanti Dovjak, Franci Olip, Oto in Peter Travnik.

V nedeljo igrajo Selani na domačem igrišču ob 15.30 proti Bistrici v Rožu, ki je trenutno na 3. mestu. Navijače prisrčno vabimo!

TV Ljubljana

NEDELJA, 24. aprila: 8.20 Poročila — 8.25 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju — 8.55 625 — 9.35 H. de Balzac: Blišč in beda Kurtizan, nadaljevanka — 10.35 Sezamska ulica — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila (do 12.20) — Nedeljsko popoldne: Križem kražem — Morda vas zanima: Jože Snoj — stric Pipa — Okrogli svet — Film — Poročila — Moda za vas — 17.00 Košarkarski finale za pokal Jugoslavije — 18.35 Duke Ellington — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 F. Žizek: Ipavci — TV nadaljevanka — 21.20 Hokej: Kanada — SZ — posnetek z Dunaja — 23.20 TV dnevnik — 23.35 Športni pregled — posnetek.

PONEDELJEK, 25. aprila: 9.55 Slavnostna seja CK ZKS ob 40-letnici ustanovitve kongresa KPS — 14.10 TV v šoli — 17.10 Glasbeni ciciban: Strahovi na podstrešju — 17.25 Narava Japonske — film — 17.50 Obzornik — 18.05 Nega pubertetnika — oddaja iz cikla Osebnega — 18.15 Poslovanje bank — 18.25 Mozaik — 18.30 Dogovorili smo se — 18.45 Mladi za mlade — 19.18 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 I. Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski, predstava SLG Celje — 21.40 Propagandna oddaja — 21.45 TV dnevnik.

TOREK, 26. aprila: 8.00 TV v šoli: Upor na Hvaru, 1. maj. Prebivalci Zemlje, Nemščina, TV vrtec, Dihanje — 10.00 TV v šoli: Prirodoslovje, Glasbeni pouk — 14.00 TV v šoli — ponovitev — 16.05 Šolska TV: Naše univerze — 17.05 Odkod sneži — oddaja iz cikla: V znamenju dvojčkov — 17.25 Pan Tau — serijski barvni film — 17.55 Obzornik — 18.10 Mozaik — 18.15 Po sledeh napredka — 18.45 Slavnostna seja republiške konference SZDL in podelitev priznanj OF — 10.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Diagonale — 20.30 Propagandna oddaja — 20.35 A. J. Cronin: Zvezde gledajo z neba, nadaljevanka — 21.25 25. Mednarodni festival mladih umetnikov — 22.05 TV dnevnik — 22.20 Hokej: Češkoslovaška — Kanada — posnetek s svetovnega prvenstva na Dunaju.

SREDA, 27. aprila: 10.00 Poročila — 10.05 Kaj je domovina — 10.40 Sebični velikan — otroška oddaja — 11.10

D. Švara: Štirje junaki — mladinska opera — 11.55 Poročila (do 12.00) — 17.15 K. Grabeljšek: Moje akcije — 17.25 Ukročeno oko — dokumentarni film — 17.55 Poročila — 18.00 Na tradicijah OF — 18.30 Glasba takšna in drugačna — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 Film tedna: Pet minut raja — 21.30 Propagandna oddaja — 21.35 Strijino pozorje — 22.15 TV dnevnik.

ČETRTEK, 28. aprila: 8.00 TV v šoli: Dolina Volge, Violončelo, Računalništvo — 9.00 TV v šoli: Francoščina — 9.30 TV v šoli: Reportaža, Risanka — 14.00 TV v šoli — ponovitev — 15.00 Šolska TV: Naše univerze — 17.10 Colargol — 17.25 Obzornik — 17.40 Tito, zapisi filmskega snemalca — film — 18.38 Mozaik — 18.40 A. Ingolič: Mladost na stopnicah, nadaljevanka — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Propagandna oddaja — 19.55 Dunaj: Svetovno prvenstvo v hokeju: Češkoslovaška — Sovjetska zveza — 22.00 Miniature: John Lewis s plesnim orkestrom — 22.15 TV dnevnik.

PETEK, 29. aprila: 8.10 TV v šoli: Matematika, Laboratorij na prostem, Naše morje, Ruščina, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Zgodovina — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 17.10 Križem kražem — 17.25 Morda vas zanima: Mi mladi raziskovalci (dr. Aleksandra Kornhauser) — 17.55 Obzornik — 18.10 Čez tri gore: Gornjevaški oktet — 18.40 Mozaik — 18.45 Izbrisa študija in poklica — Kemija — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjopolitični komentar — 20.00 Propagandna oddaja — 20.05 P. Heriat: Boussardelovi, nadaljevanka — 20.55 Razgledi: Pot KPJ — II. del — 21.35 Barvna propagandna oddaja — 21.40 TV dnevnik — 21.55 Morges: Boks: Fiol — Parlov — prenos — 22.40 Ulice San Francisca — serijski film.

SOBOTA, 30. aprila: 8.00 Colargol — barvna lutkovna serija — 8.15 K. Grabeljšek: Moje akcije — barvna oddaja — 8.30 V znamenju dvojčkov — 8.50 A. Ingolič: Mladost na stopnicah, nadaljevanka — 9.20 Narava Japonske, film — 9.50 Prva pomoč — 10.10 Po sledeh napredka — 10.40 Dokumentarna oddaja — 17.15 Poročila — 17.20 Rezerviran čas — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski zunanjopolitični komentar — 19.55 Propagandna oddaja — 20.00 4 dni do smrti — film — 22.15 TV dnevnik — 22.30 625 — 22.25 Zabavno glasbena oddaja.

šport - šport - šport - šport

SAK — USPEŠEN ZAČETEK

V nedeljo, 17. aprila, se je začelo za 1. in 2. moštvo SAK spet nogometno prvenstvo.

Nasprotnik je bil tokrat nogometno moštvo NECA iz Celovca.

Najprej sta igrali rezervni moštvi. V tej igri je bil SAK skozi v premoči in tudi zaslužen zmagal s 4:1. Če bi pa znali napadalci SAK izrabiti vse možnosti, bi bil rezultat lahko še veliko izdatnejši. Vse štiri gole za SAK II je dal Jože Blajs.

Nato so vsi nestrno čakali na tekmo SAK I proti NECA I. V prvih minutah je bil SAK malo nervozen, dobival pa je vedno bolj na pregledu in polagoma obvladal tekmo. V 27. minuti je zadel Jože Fera, po majhni zmešnjavi pred nasprotnimi vrati, edini gol tekme. SAK je imel še nekaj zelo dobrih priložnosti, a napadalci jih niso znali izrabiti. V drugi polovici pa je rešil odlični vratar Beton z artičnim skokom žogo na golovi črti. Tako je ostalo 1:0 za SAK.

Gotovo so igralci SAK zmožni še kaj več kot to, kar so pokazali

na zadnji tekmi. V sredini se še ne razumejo prav, pa svoje dobre telesne pripravljenosti ne izrabijo. Tudi obramba še ne igra dovolj zbrano. Predvsem v drugem polčasu je prišlo zaradi tega večkrat do nevarnih trenutkov.

Za SAK I so igrali: Beton; Woschitz, Lampichler, Prušnik, J. Pandel; Rogl (J. Blajs), Zablatnik, M. Pandel; F. Waldhauser, Fera, Hobe (Polanšek).

Za SAK II so igrali: Malle; Tschertou, Benetik, Krajger, Smrečnik (Kölich); V. Wieser, H. Wieser; J. Blajs (A. Waldhauser), Kupper, M. Wakounig, F. Pandel.

Jože Fera je bil najboljši igralec na tekmi

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslov: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 72 5 65. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradisce 10, 61000 Ljubljana, tel. 22207. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za Jugoslavijo 150.— din za ostalo inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce štev. 2, 9065 Zreče. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Zveza koroških partizanov vabi

od 5. 6. do 12. 6. 1977 na izlet na Češko in Poljsko z naslednjim programom:

1. dan: Zjutraj odhod iz Celovca po dogovoru in vožnja mimo Leobna in Brucka do Kindberga. Po krajšem postanku vožnja preko Semmeringa do Dunaja. Postanek in krožni ogled mesta. Potovanje ob Donavi do Bratislave. Nastanitev v hotelu, večerja in prenočišče.

2. dan: Po zajtrku vožnja po Slovenski skozi Trenčin in Tešin na Poljsko. Kosilo in potovanje do Osvičima (Auschwitz). Ogled taborišča in filma o taborišču. Vožnja do Čenstohove. Nastanitev v hotelu, večerja in prenočišče.

3. dan: Zajtrk. Ogled mesta in cerkve Marije Čenstohovske. Nato vožnja po avtocesti do Varšave. Nastanitev v hotelu. Kosilo na poti. Orientacijski ogled mesta. Večerja in prenočišče.

4. dan: Celodnevno bivanje v Varšavi. Polni penzion. Ogled mesta in mestnih znamenitosti med drugim: stari del mesta, nacionalni muzej, grad Williamow, bivša rezidenca kralja Jana III., židovski geto in spomenik, film o porušenih Varšavi itd.

5. dan: Vožnja do Železove Wole in ogled Chopenovega rojstnega kraja, dalje do Lodža. Postanek za ogled mesta in kosilo. Popoldne potovanje do industrijskega centra Šlezije Wrocława. Ogled mesta in znamenitosti. Nastanitev v hotelu, večerja in prenočišče.

6. dan: Dopoldne potovanje na Češko mimo Jelenie Gore in Mlade Boleslav, kosilo. Popoldne izlet v Lidice in ogled spomenika.

Povratek v Prago. Nastanitev v hotelu. Večerja v pivnici. Prenočišče.

7. dan: Celodnevno bivanje v Pragi. Polni penzion. Dopoldne ogled mesta in znamenitosti: Staro mesto, Hradčani, praško uro, Waclawske namsti in drugo. Popoldne prosto za individualne ogled. Večerja in prenočišče.

8. dan: Zgodaj zjutraj vožnja skozi Tabor do Č. Bodjeovice. Na poti postanek za ogled gradu Kopnište ali Hlubočke. Kosilo. Popoldne vožnja do Mauthausna. Postanek za ogled taborišča. Nato vožnja skozi Linz, Liezen, Trieben in Št. Vid v Celovec.

Cena potovanja je 3600.— šil. V ceno potovanja je vključen prevoz z avtobusom, gostinske storitve na bazi polnega penzionarja, ogledi in vstopnine ter organizacija in vodstvo potovanja.

Pripravljalni odbor

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

obvešča obiskovalce operne predstave „Ples v maskah“ v nedeljo, 24. aprila 1977, ob 14.30 v Mestnem gledališču v Celovcu, da bo avtobus podjetja Sienčnik ta dan vozil iz Podjune v Celovec po sledečem voznem redu:

Blato (avtobusna postaja)	12.45
Pliberk (Zadruga)	12.50
Šmihel (avtobusna postaja)	13.00
Globasnica (avtob. postaja)	13.05
Dobrla vas (Sienčnik)	13.20
Škocijan (avtobusna postaja)	13.30